

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ**

**До захисту допустити:
Зав. кафедри
«_» _____ 20__ р.**

**Кваліфікаційна робота
за освітнім ступенем «Магістр» на тему:
«Англомовні неологізми у суспільно-політичній літературі та способи їх
перекладу українською мовою»**

студентки факультету грецької
філології та перекладу
спеціальності «Філологія».
освітньо-професійної програми
Філологія. Переклад (англійська)»
освітнього ступеня «Магістр»
Шкилевої Евеліни Федорівни
Науковий керівник:
Смирнова Марія Сергіївна,
к. філол. наук, доцент, завідувач
кафедри теорії та практики перекладу
Рецензент:
Лазаренко Лариса Миколаївна
к. пед. наук, доцент, завідувач кафедри
іноземних мов ДВНЗ «Приазовський
державний технічний університет»

Кваліфікаційна робота
захищена з оцінкою _____
Секретар ЕК _____
«_» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ	8
1.1 Поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм.....	8
1.2 Загальні характеристики словотворення та функціонування англомовних неологізмів	17
1.3. Способи перекладу англомовних неологізмів	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	44
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТИПОЛОГІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ.....	46
2.1 Лексико-семантична типологізація англомовних неологізмів на матеріалі промов Кабінету Міністрів Великобританії.....	46
2.2 Способи перекладу англомовних неологізмів на українську мову на матеріалі промов Палати Лордів та Палати Громад Великобританії	59
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	80
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Тема кваліфікаційної роботи присвячена дослідженню англомовних неологізмів в українській мові та їх перекладу на матеріалі суспільно-політичної літератури.

Найважливішою умовою існування мови є її постійний розвиток, що виражається у появі нових слів. Процес пізнання світу, поява нових понять, зміни у суспільному житті, прогрес у науці та техніці є безперервними, що вимагає від мови забезпечення мовців необхідною кількістю нових лексичних одиниць. Велика кількість нових слів, що з'являються в англійській мові щороку вимагає від дослідників не лише фіксувати, але й аналізувати їх. Науково-технічний прогрес свідчить про постійний розвиток в соціальному, економічному, науковому, культурному плані. Зі зростанням інтеграції світової спільноти та включенням країн до світової системи англійська мова стала засобом спілкування з іноземними колегами в соціально-економічній діяльності, що передбачає практичне знання мови. Варто також відзначити, що сьогодні активно розвивається міжнародна співпраця, спостерігається поступове взаємопроникнення культур за допомогою обміну інформацією в різних сферах людської діяльності [16, с.13].

Неологізми української мови останніх десятиліть, зокрема суспільно-політичну лексику, вивчали здебільшого в плані загальних словотвірних, лексико-семантичних та стилістичних тенденцій розвитку. Вивченням цього питання займалися видатні вчені, дослідники, зокрема: А. Москаленко, І. Шашкін, К. Ленець, О. Сербенська та інші [45, с. 4]. Найбільших успіхів у розробці теоретичних і методичних питань неології досягли французькі лексикологи, зокрема М. Cohen, А. Darmsteter, L. Derooy, В. Gardin, Р. Gilbert, L. Guilbert [60, с. 55]. Успішно розробляли науку про неологізми також російські лінгвісти – В. Заботкіна, Н. Котелова, Є. Левашов, В. Сергєєв та ін [26, с. 10]. Практичним лексикографічними проблемами неологізмів займалися також англійські

й американські лінгвісти: J. Algeo, R. Baayen, G. Cannon, C. Cutler, W. Lee, J. Simpson та ін [57, с. 71].

Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених дослідженню суспільно-політичних неологізмів англійської мови, дотепер відкритими залишаються питання визначення та систематизації способів їх перекладу, з'ясування труднощів, з якими стикаються перекладачі при передачі подібної лексики іншомовному реципієнтові. Англломовні неологізми в суспільно-політичних текстах становлять значний інтерес для сучасного перекладознавства через способи їх перекладу українською мовою [48, с. 15].

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім вивченням способів перекладу англломовних неологізмів суспільно-політичної сфери в українській мові, потребою порівняльного аналізу лексичних інновацій суспільно-політичної сфери в англійській та українській мовах.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей використання англломовних неологізмів на матеріалі суспільно-політичних текстів та у встановленні способів їх перекладу українською мовою.

Встановлена мета передбачає вирішення наступних **завдань**:

1. Охарактеризувати поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм;
2. Розглянути загальну характеристику словотворення та функціонування англломовних неологізмів;
3. Визначити способи перекладу англломовних неологізмів;
4. Запропонувати лексико-семантичну типологізацію англломовних неологізмів;
5. Перекласти англломовні неологізми на українську мову.

Об'єктом дослідження виступають англломовні неологізми у суспільно-політичних текстах.

Предметом дослідження є особливості використання англомовних неологізмів у суспільно-політичних текстах та способи їх перекладу на українську мову.

Матеріалом дослідження слугували суспільно-політичні неологізми, відібрані методом суцільної вибірки із англійських періодичних видань, а саме: з газет та журналів NBC News [63], UK Parliament [72], The Sun [69], CNN [73], BBC News [64], The Daily Telegraph [65], The Guardian [68] у хронологічному розрізі за XX-XXI століття. Також, були використано онлайн-словники Мультитран [14] Oxford Dictionary of New Words [8] для пошуку неологізмів, Oxford Learner's Dictionary [7] для тлумачення слів англійською мовою, Urban Dictionary [10] для пошуку контексту та тлумачення.

У роботі було використано такі **методи дослідження**:

- 1) описовий метод використано для надання загальної характеристики суспільно-політичних неологізмів;
- 2) метод класифікації – для визначення та опису тематичних груп суспільно-політичних неологізмів;
- 3) аналіз перекладу застосований для з'ясування способів перекладу суспільно-політичних англомовних неологізмів;
- 4) порівняльний метод застосований для аналізу способів утворення неологізмів англійського походження в українській мові.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній уперше здійснено аналіз способів перекладу англомовних неологізмів у суспільно-політичних текстах засобами української мови.

Теоретична новизна роботи полягає в тому, що її результати є певним внеском у такі галузі та напрями сучасної лінгвістики, як лексикологія, неологія, практика перекладу. Також результати роботи сприяють вирішенню низки питань сучасного перекладознавства, пов'язаних зокрема із встановленням способів перекладу англомовних суспільно-політичних неологізмів засобами української мови.

Практична цінність цієї роботи заключається в тому, що результати дослідження можуть бути використані в навчальних курсах із лексикології, теорії та практики перекладу англійської та української мов, а також неології, порівняльної лексикології, соціолінгвістики; при написанні курсових і кваліфікаційних робіт, укладанні термінологічних словників.

Кваліфікаційна робота виконана у рамках комплексної теми кафедри теорії та практики перекладу МДУ «Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, романських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний і порівняльний аспекти» (шифр теми: 0108U0084224 строк виконання: 2017-2020 рр.; науковий керівник – к. філол. н., доцент Шепітько С. В.).

Апробацію результатів дослідження здійснено на міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій» та під час Декади студентської науки.

Основні результати дослідження відображено у **публікаціях** тез доповідей у збірниках IV міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми міжкультурної комунікації перекладу та порівняльних студій (2020, МДУ) та у збірниках Декади студентської науки (2020, МДУ).

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів з підрозділами, з висновками до кожного розділу, загального висновку, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність, мету, завдання, визначено об'єкт, предмет, методи, новизну, апробацію, теоретичну та практичну значущість роботи.

У першому розділі розглянуто поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм, представлено загальні характеристики

словотворення та функціонування неологізмів, виявлено способи перекладу неологізмів.

У другому розділі представлено особливості лексико-семантичної типологізації англомовних неологізмів, проведено кількісний аналіз поповнення неологізмами тематичних груп та підгруп та використання перекладацьких трансформацій при перекладі англомовних неологізмів у суспільно-політичних текстах засобами української мови.

У загальних висновках підсумовано теоретичні та практичні результати, та окреслено перспективи його подальшого розвитку.

В додатках міститься словник суспільно-політичних неологізмів 274 одиниці (Додаток А), діаграма з відсотковим співвідношенням розподілу суспільно-політичних неологізмів на групи та підгрупи (Додаток В), діаграма частотності використання перекладацьких трансформацій при перекладі (Додаток С).

Список використаних джерел включає 88 найменувань.

Загальний обсяг роботи 83 сторінки основного тексту.

РОЗДІЛ 1

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ

У цьому розділі роботи розглядаються поняття «неологізм» різними вченими, надаються загальні характеристики словотворення та функціонування неологізмів у суспільно-політичних текстах, теоретичні засади способів перекладу англomовних неологізмів.

1. Поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм

Словниковий склад англійської мови, як і інших мов, постійно розвивається. Постійний прогрес в усіх сферах людської діяльності таких як наука, техніка, соціально-політична сфера, культура визначає постійне виникнення нових явищ, які потребують найменування та відтворення в мові. Мова є головним засобом спілкування та передачі інформації в суспільстві, тож повинна розвиватись та змінюватись в залежності від потреб суспільства та реальної дійсності, в якій вона існує. Для найменування всіх нових явищ в мові утворюються неологізми, і незважаючи на те, що колись становлення та існування неологізмів у мові колись вважалося хворобою мови, що негативно позначається на її складі та якості, вони зараз вважаються невід'ємною умовою розвитку мови [6, с.20].

Розвиток мови забезпечується, насамперед, лексикою, яка миттєво реагує на будь-які зміни суспільно-політичного життя і є особливою формою суспільно-пізнавального досвіду. Саме через мову функціонує носій мови в суспільстві, і життя суспільства впливає на мову через нього. Поява нових слів, неологізмів, спричиняється необхідністю мови виконувати основні функції слова – формування думки (уявлення про предмет, який воно називає) та передачі повідомлення про нього. Нова суспільно-політична лексика представлена неологізмами, інноваційними

одинацями для позначення явищ та понять у галузі суспільно-політичного життя конкретної нації [6, с. 22].

Найбільш активно нові слова досліджуються у вітчизняному мовознавстві починаючи з другої половини ХХ ст., про що свідчать монографії, дисертаційні дослідження, статті, в яких неологізми розглядаються в різних аспектах: словотвірному, лексикологічному, стилістичному, нормативному, ономазіологічному, соціолінгвістичному.

Проблема неологізмів є предметом постійного зацікавлення з боку таких вчених, як А.К. Баш, В.А. Березинський, О.Л. Боярська, В.Г. Гак, С.М. Єнікеева, Ю.О. Жлуктенко, В.І. Заботкіна, Ю.А. Зацний, О.Л. Клименко, Н.З. Котелова, Я. Левченко, Л.Ф. Омельченко, А.В. Ребрій, О.О. Селіванова, а також дослідників англійської філології Л. Бауер, Дж. Грін, Дж. Ейто, Дж. Кенон, Р. Фішер. У своїх розвідках вони аналізують причини появи нових одиниць словника, описують шляхи їх постання, пропонують власні класифікаційні схеми неологізмів – слів чи сполук, використаних мовою в певний період на позначення нового або вже наявного поняття чи набуття одиницями мови нових значень, що усвідомлюються як такі носіями мови [13, с. 43], виокремлюючи, серед іншого, і фонологічний їх різновид.

Неологізм (від грец. Νέος – молодий, новий і λογισμός – судження, вислів) – це новостворений термін, авторське слово або фраза, що перебуває в процесі входження в загальне використання і ще не включена до державної та загальноживаної мови [71]. Це категорія історично змінна, один з розрядів пасивного словника, тобто це одиниці, які ще не встигли ввійти (або вже не ввійдуть, оскільки, виникнувши, майже відразу ж і зникли) до активного слововжитку.

Вивчення неологізмів входить в завдання стилістики і лексикології; проте кожна з цих наук розглядає неологізми зі своєї, особливої точки зору. Лексикологія вивчає причини появи в словниковому складі мови нових слів, способи їх утворення і шляхи виникнення нових значень вже

існуючих в мові слів. Стилїстика вивчає неологізми з точки зору їх стилїстичного забарвлення і можливих експресивних відтїнків. Зрозумїло, стилїстичне забарвлення неологізмів обумовлюється їх виникненням і вживанням в тому чи іншому мовному стилї [6, с. 15].

За даними Калїфорнїйської органїзації Global Language Monitor, метою якої є фіксація нових слів в англїйській мовї, в словниковому складї сучасної англїйської мови в рік з'являється приблизно 4000 слів. Словниковий склад англїйської мови, таким чином, здатний збїльшуватися швидкими темпами.

Принципово важливою думкою для вирїшення завдань даної роботи є концепція С.Ф. Соколовської, яка визначає, що вивчення неологїї є одним із перспективних шляхів дослїдження суспїльної свїдомостї людей, оскїльки еволюція словникового складу мови вїдображає важливї суспїльні процеси, що призводять до динамїки мовного матерїалу [49, с. 75].

Для визначення поняття неологізм лїнгвїсти подїляються на двї групи. Одна, з яких вважає неологізмами слова, що з'явилися для називання, позначення нових речей і понять, якї не їснували ранїше. Інша ж група вїдносить до неологізмів слова, якї мають нову назву для вже їснуючого поняття, а також слова, якї отримали нове значення.

Першою точки зору дотримуються такї лїнгвїсти, як І.В. Арнольд [4], О.С. Ахманова [5], Н.З. Котелова [31]. У їх розумїннї неологізм – це слово, що виникло в мовї для позначення нового предмета чи поняття.

Прихильники другої точки зору О.Л. Вакуленко, М.Д. Степанова, І.І. Чернишова розумїють пїд неологізмом новї словниковї та фразеологїчні одиницї, що з'явилися в результатї науково-технїчного прогресу, що описують і називають новї реалїї соцїальної, культурної, полїтичної сфер життя суспїльства, а також лексичнї одиницї, якї їснували ранїше, але отримали нове значення [48, с. 169]. Простїше

кажучи: «Будь-яке нове слово, що виникло в мові тим чи іншим шляхом, є неологізмом» [56, с. 21].

У свою чергу Є.В. Розен намагався з'єднати ці два підходи, проаналізувавши різні визначення неологізму: «Неологізмами називаються усі новостворені в мові слова протягом усього часу, поки вони відзначаються як нові в мовній свідомості носіїв мови. Отже, неологізмами називають всі слова на початковому етапі, коли недавні часи появи слова, його новизна та відображення цих моментів в свідомості носіїв мови є релевантними» [46, с. 53].

На думку А.А. Хадєєвої-Бикової: «Під неологізмами ми розуміємо слова, нові за формою і змістом, моносемантичні за значенням і спорадично з'являються в мові» [52, с. 112]. В такому випадку, з числа неологізмів виключаються запозичення, семантичні та стилістичні неологізми, а також слова, що відносяться до старих понять. Вираз «спорадично з'являються в мові» говорить про те, що неологізми з'являються стихійно.

Спираючись на більшість визначень поняття “неологізм” можна зробити висновок, що неологізмом є будь-яке нове слово і, таким чином, це поняття відноситься до найпростіших та повністю зрозумілих у лексикології. Однак у сучасній лінгвістиці під неологізмом розуміють різні типи інновацій. Такі дослідники, як С.І. Алаторцева [1], А.А. Радченко [48], Є.В Розен [46] вважають, що поняття “неологізм” не задовольняє основну вимогу, що висувається до спеціальних найменувань, – однозначності.

Визначення, подібні перерахованим вище, наводяться у зарубіжних тлумачних словниках: 1. *Neologism – a new word or expression – нове слово або вираз*; 2. *A new meaning acquired by an existing word or expression – нове значення, набуте вже існуючим словом або виразом* [57]; 3. *Neologism – word, term or phrase which has been recently created – often to apply to new concepts, or to reshape older terms in newer language form –*

неологізм – слово, термін або словосполучення, яке було створене недавно для позначення нових понять або надання старим одиницям нової мовної форми [57].

Для формулювання повної та вичерпної дефініції неологізму треба з'ясувати, що:

а) неологізм являє собою слово, яке виникло у мові пізніше певної часової межі, яка вважається вихідною;

б) неологізм являє собою слово, яке певний час зберігається у мовній пам'яті людей як нещодавно створене;

в) неологізм являє собою слово, яке через деякий час може зникати з мовної пам'яті людей або ставати мовною нормою;

г) неологізм виникає у зв'язку з виникненням потреби у певній одиниці для називання предмету чи явища дійсності.

Серед неологізмів виділяють кілька класифікацій, заснованих на різних принципах і різними авторами. Першу класифікацію підтримують такі лінгвісти, як В.Г. Гак, В.І. Заботкіна, Л.А. Хахамов вони виділяють наступні групи неологізмів:

1. *власне неологізми*, тобто нові слова, які позначають нові поняття. Ця категорія найбільш поширена, тому що в останні десятиліття спостерігається бурхливий науково-технічний прогрес, результатом якого є винахід нових предметів;

2. *трансномінації*, до цієї групи можна віднести нові слова, які з'явилися для позначення вже існуючого поняття. Основна мета трансномінації – дати нове більш експресивне ім'я старому поняттю;

3. *семантичні інновації*, тобто дана група об'єднує слова, які отримали нове значення. Тут може бути два способи утворення: або старе слово набуває абсолютно нового значення і втрачає старе, або у даного слова з'являється ще один лексико-семантичний варіант, при цьому колишні значення не втрачаються [20, с. 60].

Слід зауважити, що далеко не всі неологізми, у тому числі й суспільно-політичні, стають повноцінними одиницями мови. Вони можуть залишатися на її периферії. На думку українського неолога Ю. А. Зацного, подібні лексичні та фразеологічні одиниці виникають не в мові взагалі, як у системі об'єктивно існуючих, соціально-закріплених знаків, а в реалізації цієї системи – в мовленні конкретних носіїв [23, с. 64].

Отже, неологізм – це слово, яке є новим за змістом та за формою. Перевагою даної класифікації є той факт, новизна слова враховується за формальним вираженням і семантичному змісту. Проте, в цій класифікації не розглядаються неологізми за способом утворення.

Існує ще одна класифікація, яка належала Луї Гілберу. Відповідно до його підходу неологізми можна розділити на:

- *запозичення* – це слова, які прийшли в англійську мову з інших мов.
- *фонологічні неологізми*, які створюються з окремих звуків. Іноді їх називають «винайденими», вони позначають звуки, шуми, можуть утворюватися від вигуків.

- *морфологічні неологізми* утворюються одним із шляхів словотвору, властивому даній мові, тобто аффіксацією, словоскладанням, конверсією і так далі [60, с. 24].

Перевага даної класифікації в тому, що вона детально розглядає неологізми за способом їх утворення, але не враховує утворення нових слів на основі семантичного словотворення (метафоричного перенесення і так далі).

Наступна класифікація розглядає неологізми з точки зору етимології. Тут нові слова поділяться на коренні і запозичені.

Т.В. Максимова стверджує, що в сучасній англійській мові коренні неологізми становлять більшу кількість, ніж запозичені. Безумовно, дана класифікація грає важливу роль при виявленні етимології нових лексичних одиниць. Недолік даної класифікації в тому, що автор,

розглядаючи походження неологізмів, не досліджує способи їх утворення, що в свою чергу дозволило б вивчити нову лексику більш детально. [36, с. 26].

Наступна класифікація розглядає неологізми за способом утворення і поділяється на чотири групи:

1. *Неологізми* – слова, які утворюються морфологічним, синтаксико-морфологічним, семантико-морфологічними способами. В літературі також утворюються новоутворення без допомоги існуючих в мові слів і морфем.

2. *Нові значення* утворюються на основі метафоричного і іншого перенесення за допомогою внутрішньословної семантичної деривації.

3. *Словосполучення* з'являються на основі цитат, коли мовний відрізок перетворюється в ідіому, термін, стійке поєднання, при цьому відбувається переосмислення всього поєднання слів.

4. *«Відносні неологізми»*, «неологізми входження», які відносяться до «внутрішніх запозичень», в даному випадку або відбувається перехід мовних одиниць з однієї сфери в іншу, або актуалізуються застарілі слова, кальки і переклади, запозичені з інших мов.

Дана класифікація за способом утворення є також досить повною, але в ній не виділяються підгрупи запозичень з інших мов, як в попередній класифікації [55, с. 205].

На думку Ю.А. Мурадян неологізми можна розділити на дві групи за характером об'єкта номінації:

- *неологізми* – слова, що позначають нові поняття;
- *новоутворення* – слова, що позначають відомі раніше явища.

Ю.А. Мурадян також виділяє кілька підтипів неологізмів:

а) *класичні неологізми* – слова, утворені одночасно з появою нового поняття.

б) *локальні неологізми* – слова, що прийшли з іншої мови, що позначають давно існуючі явища, але є новими в язикереціпіенте.

Новоутворення також діляться на два підтипи:

а) новоутворення, уточнюючі явище, тобто, явище існувало і раніше, однак з'являється назва, що уточнює спеціалізацію;

б) новоутворення, які служать виключно для відновлення форми і надання мови більшої виразності. Дані неологізми використовуються в художній літературі і служать для надання мови комічного ефекту і залучення уваги читача [38, с. 88].

Зазначимо, що в лінгвістичній літературі існують також інші класифікації англословних неологізмів суспільно-політичної сфери. Так, наприклад, український неолог Ю. А. Зацний пропонує розрізняти такі групи нової суспільно-політичної лексики та фразеології:

- одиниці суто політичної сфери, що характеризують діяльність політичних партій, їх представників, виборчі кампанії тощо;

- інновації на позначення понять англосфери та понять, пов'язаних із фактором загрози світового тероризму;

- одиниці на позначення расово-етнічного розмаїття населення США та інших країн світу; - засоби позначення різних суспільних явищ;

- одиниці, утворені в умовах «третьої сексуальної революції»;

- інновації на позначення віку та різних поколінь;

- неологізми на позначення злочинності та способів боротьби з нею [23, с. 18-20].

С. І. Алаторцева виділяє п'ять ознак, за якими можна класифікувати нові слова:

- за формою мовної одиниці;
- за ступенем новизни;
- за способом номінації;
- за належністю мови;
- за тривалістю існування [1].

Суспільно-політична сфера є дуже розгалуженою, представленою не тільки суспільною та політичною сферами, але й її сегментами. Саме тому

при аналізі неологізмів із узагальненою назвою «суспільно-політичні» науковці розрізняють їх тематичні групи. Так, наприклад, аналізуючи неологізми суспільно-політичної сфери, Ю. К. Островська виділяє такі їх підкласи:

- неологізми, що відображають стратифікацію суспільства, його розподіл на класи й соціальні групи (напр., *a bottom feeder – a member of a group of very low social status who survives by any means possible; white overclass – the privileged class*).

- неологізми, пов'язані зі злочинністю (напр., *dictionary attack – an attempted illegal entry to a computer system that uses a dictionary headword list to generate possible passwords*);

- нова лексика, пов'язана з різними суспільними рухами, що виникали в різних країнах англomовного світу в певний період (напр., *neo-sexual revolution – the movement of «sexual minorities»*);

- інновації підкласу «міжнародне життя» (*Gulf War – military operations of the USA and their NATO allies against Iraq in a Persian Gulf area in 1991; nuclear threshold – a point in a conflict at which nuclear weapons are or would be brought into use*);

- інноваційна лексика, пов'язана із засобами масової інформації (*media studies – the study of a mass media, especially as an academic study*);

- лексичні інновації на позначення екопроблем та дискретних об'єктів і фрагментів навколишнього середовища (напр., *ecological footprint – the influence of a human activity on the environment*);

- неологізми, що тим чи іншим чином відсилають до суспільно значущих проблем та слугують засобами позначення їх окремих понять, явищ, суб'єктів тощо (напр., *drug mule – a person who transports illegal drugs swallowing them or concealing them in a body cavity*);

- нові одиниці, що відсилають до проблем, пов'язаних з тероризмом (напр., *suicide bombing – a terrorist act carried out by a terrorist-fanatic*

ready to die in this act; human bomb – a car with a bomb or an explosive device in it) [40, с. 242].

Ми бачимо, що у зв'язку з постійними змінами, що відбуваються в мові та в суспільно-політичній сфері життя країни, неологізми й надалі будуть слугувати для позначення нових слів. Схожі одиниці проникають в суспільно-політичне життя мови. Згодом, деякі нові лексичні одиниці стають загальноновживаними.

Таким чином, суспільно-політичні неологізми англійської мови служать засобами для позначення нових понять, подій і явищ, відображають динаміку розвитку соціальної, політичної сфер країн англосфери світу. Англосфери суспільно-політичні неологізми представлені різними тематичними групами, зокрема: суто політичними неологізмами, інноваціями на позначення понять англосфери та понять, поява яких пов'язана із фактором загрози світового тероризму; новотворами на позначення проблем ядерного озброєння й роззброєння; засобами позначення расово-етнічного розмаїття населення різних країн; інноваційними одиницями номінації суспільних явищ; неологізмами, утвореними в умовах «третьої сексуальної революції»; інноваціями на позначення віку та різних поколінь людей; новотворами, що позначають різні види злочинності та способи боротьби з нею.

1.2 Загальні характеристики словотворення та функціонування англосфери неологізмів

Поширення англійської мови та швидкість, з якою ці неологізми проникають в повсякденну мову з англійської в інші мови, дуже великі. Процес, в якому нове слово стає частиною прийнятої лексики спільноти, відомий як *інституціоналізація* (англ. – institutionalization: утворення стабільних зразків соціальної взаємодії, заснованого на формалізованих правилах, законах та звичаях).

Компанія «*Global Language Monitor*» (*GLM*), що спеціалізується на фіксації новоутворень англійської мови, враховує неологізми, включені в найбільш авторитетні словники англійської мови (*Oxford English Dictionary, Cambridge Dictionaries, Longman English Dictionary, Merriam-Webster English Dictionary, Macquarie*), і виявляє нові мовні утворення в друкованих та електронних засобах масової інформації, художньої та науково-технічній літературі, соціальних мережах [4].

За даними дослідження, проведеного фахівцями Гарвардського університету у співпраці з експертами *GLM*, кожні 98 хвилин в англійській мові з'являється нове слово або стійкий словотвір. Це майже 15 слів на добу, або більше п'яти тисяч слів на рік. При цьому необхідно підкреслити, що слово або словотвір може офіційно отримати статут неологізму і в цій якості бути внесеним до словника англійської мови, якщо воно не менше 25000 раз зафіксовано в різних друкованих джерелах, включаючи і електронні ресурси мережі Інтернет.

Сучасна концепція нового слова містить в собі широке розуміння неологізмів як нових слів, значень і стійких поєднань, засноване на уявленні про відносність поняття «нове», на понятті неологізмів як соціально-історичної категорії.

Новими в літературній мові визнаються слова, значення і словосполучення, що представляють собою як новоутворення даного періоду, так і зовнішні і внутрішні запозичення в ньому, а також слова і словосполучення, що стали актуальними в зазначений період.

Суспільно-політична лексика ХХ-ХХІ століття характеризується активним виробництвом лексичних інновацій. Неологізми традиційно розглядаються як результат динамічних процесів, які відображають адаптацію мови до трансформацій, що відбуваються в політичній, економічній і соціальній сферах діяльності людини. Ці зміни характерні, перш за все, для лексичної та граматичної систем мови [33, с. 75].

Відповідно дослідження неологізмів зі значенням діяча зберігають свою актуальність в силу двох основних причин: екстралінгвістичної і внутрішньолінгвістичної. Суть першої полягає в тому, що в соціально та технологічно мінливому суспільстві у членів мовного колективу є безперервна потреба створювати самим нові позначення для себе в нових соціальних ролях і професійних функціях. Внутрішньолінгвістична причина полягає в постійній необхідності систематизувати продуктивні способи утворення нових одиниць, встановлювати синхронні відрізки найбільшої активності тих чи інших словотворчих моделей і відзначати протилежні тенденції до втрати продуктивності.

Зацікавленість до вивчення причин появи нових слів, закономірностей і аномалій їх утворення не слабшає протягом багатьох десятиліть. Проблеми неологізмів вивчалися багатьма вітчизняними і зарубіжними лінгвістами: В.Г. Гаком, О.Д. Мешкова, В.І. Заботкіной, Р.А. Будагова, Л.А. Хахам, Е.Р. Розеном, Г.Н. Алієвої, Т.В. Максимової, Ю.А. Мурадян, Л. Гильбера, Д. Кристалом, С.Л. Катлером і ін [33, с.30].

Багато слів пройшли процес соціалізації, а частково й лексикалізації. Як показують опитування й дослідження в Англії та США, більшість слів, зафіксованих в словниках неологізмів, не сприймаються носіями мови як нові. Вони втратили свою часову конотацію новизни, оскільки використовувалися носіями мови вже більше двох десятиріч. Однак ми відносимо дану лексику до нової, тому що вона з'явилася в англійській мові протягом останніх 20 років, що є надзвичайно коротким відрізком в плані історичного розвитку, а в гносеологічному плані дана лексика ще не втратила свою новизну [33, с. 35].

Розвиток і вдосконалення мови як засобу спілкування відбувається насамперед у сфері одиниць лексико-семантичного рівня – слів, які становлять відкриту, динамічну систему. Функціонування словникового складу постійно супроводжують такі процеси, як:

- 1) поява нових лексичних одиниць, покликаних до життя потребами називання тих або інших конкретних предметів у найширшому розумінні

цього поняття, суспільних процесів і явищ, абстрактних понять різноманітних галузей науки, духовної та матеріальної культури тощо;

2) віддалення на периферію лексичного складу частини слів у зв'язку з втратою ними номінативної актуальності, спричиненої частковою або повною втратою суспільної ваги відповідними конкретними реаліями, соціальнополітичними процесами, абстрактними поняттями. Тому в мові завжди наявна пасивна й активна лексика.

Будь-яке нове слово, словосполучення має статус неологізму, доки колективна мовна свідомість реагує на нього як на нове. Український неолог Ю. А. Зацний вважає, що мовна одиниця може зберігати статус «неологізму» до тридцяти років [22, с. 34]. Багато мовних інновацій проходять процес соціалізації, а частково й лексикалізації. Нові слова дуже рідко наявні в словниках, за винятком найновітніших словників сучасної англійської мови, словників нових слів та спеціальних електронних лексикографічних реєстрів. Це пояснюється тим фактом, що поки буде проведена лексикографічна робота, впорядкована словникова стаття, зверстаний та надрукований словник, нова одиниця може швидко узуалізуватися. Так, наприклад, мовна одиниця *European Union* – *Європейський Союз* з'явилася в 1991 році, проте зараз вона вже не вважається неологізмом англійської мови. До неологізмів відносять такі мовні одиниці, як *eurocreep*, *Euroskeptic*, *Europhobia*.

Н.З Котелова виділяє наступний ряд ознак неологізмів:

1. Неологізм – це стилістична категорія: при сприйнятті такої одиниці важливо «відчуття новизни»;

2. Неологізми позначають нові реалії позамовної дійсності і виникають у зв'язку з розвитком науки, техніки і тощо; ·

3. Неологізми – це не тільки нові слова, вирази або значення слів, але і «входження» - різного роду запозичень, включаючи запозичення з інших мов, відродження та актуалізацію номінацій, «входження» в літературну

мову з діалектів, жаргонів, спеціальних мов, тобто слова, що змінили «статус свого існування»;

4. До неологізмів відносяться слова, не зазначені словниками, пропущені випадково або ігноровані свідомо авторами загальних словників. [31, с. 11].

Вищеперелічені характеристики повністю відображають найважливіші якості неологізмів (які, проте, не обов'язково повинні спостерігатися у кожного неологізму в повному обсязі).

Входження або невходження неологізму в мову обумовлено, перш за все, дією екстралінгвальних чинників і залежить від ступеня соціальної значущості поняття, яке воно позначає. У мові закріплюються одиниці на позначення понять, які є найбільш актуальними і значущими для її носіїв. О. Ребрій відносить до подібних понять ті, що відображають новітні тенденції розвитку мовної спільноти, визначаючи його особливості, важливі поняття тощо [43, с. 10].

Ознаками входження нового слова в мову є його функціональна доцільність, загальноновживаність, рекурентність – «здатність відтворення поза межами первісного контексту». Подібні показники сприяють лексикалізації інноваційної одиниці, її закріпленості в лексикографічних джерелах. Щодо інтеграції новотвору в лексико-семантичну систему мови свідчить і семантична і лексична деривація розвивається на його основі. Фактор «довговічності» неологізму також критерієм його узуальності та закріпленості в мові» [50, с. 13].

Як ми зазначили вище, існують характеристики процесу входження нових слів в мовну систему. На думку А. Меткалфа, відомого американського неолога, існує п'ять основних чинників, що дозволяють новій лексичній одиниці увійти в словниковий склад мови:

1) частотність вживання (frequency of use);

2) «ненав'язливість» (unobtrusiveness: «... new words are more successful when we don't notice them»);

3) широкий спектр ситуацій і велика кількість людей, використовують нові слова (diversity of users and situations);

4) здатність утворювати нові словоформи і породжувати нові значення (generation of other forms and meanings);

5) «виживання» поняття (endurance of the concept: «... words have short lives when they represent short-lived concepts») [61].

Як вважають лексикографи, для того, щоб неологізм закріпився в словнику, він повинен бути використаний багато років в різних джерелах фактичного та ілюстративного матеріалу, новітніх лексикографічних (паперових і електронних) носіях, а також творах художньої літератури.

Неологізм залишається новим, доки носії мови не почнуть використовувати його автоматично, не думаючи. Однак ніколи не можна передбачити, який неологізм стане широко використовуваним, а який зникне.

Слід зауважити, що суспільно-політична сфера деяких країн англomовного світу стає одним з головних джерел неологізмів англійської мови на початку ХХІ століття. Різні суспільно-політичні явища і поняття отримували в англійській мові інноваційне позначення й в ХХ столітті. Функційний підхід до вивчення неологізмів свідчить про їх закріпленість за певними сферами комунікації. Зокрема, вчені розрізняють не тільки неологізми соціально політичної сфери, а й неологізми побутової сфери, неологізми сфер бізнесу, фінансів, реклами, спорту, культури, охорони здоров'я, соціального забезпечення, освіти, науково-технічної сфери. [2, с. 4-7].

Далі роздивимося функції неологізмів на рівні мови та їх вживання в мові.

Групу мовних функцій неологізмів складають:

- *номінативна (називна) функція;*
- *функція збагачення словникового складу мови;*
- *компресивно-інформаційна функція;*

- *функція узагальнення;*
- *функція диференціації;*
- *діагностуюча функція [71].*

Номінативна функція є базовою ланкою, оскільки новим словам, безсумнівно, потрібні нові назви, за якими їх будуть розрізняти. Однак дана функція є первинною тільки в тому випадку, коли нове слово розглядається як елемент мовної системи. При вживанні нового слова в мові його номінативна функція стає вторинною, а різні стилістичні функції переходять на перший план в силу «новизни» слова.

Функція збагачення словникового складу. В кожній мові є певна кількість фонем в фонології і кількість пропозицій в синтаксисі, але кількість слів не може бути визначено з точністю, оскільки словник постійно поповнюється новими словами, а старі зникають.

Компресивно-інформаційна функція завданням якої є передати якомога більше інформації, використовуючи при цьому якомога менше засобів передачі.

Функція узагальнення і диференціації є діалектичними тенденціями. Нові слова, словосполучення виникають для того, щоб дати найменування нових предметів, явищ, дій.

Діагностуюча функція неологізмів являє собою енциклопедичну, накопичувальну функцію, за допомогою якої можливо дізнатися епоху, коли найбільш дієво існувало те чи інше слово.

Групу мовних (вживання) функцій неологізмів становлять:

- *експресивна функція;*
- *функція евфемізації;*
- *функція десфемізації;*
- *функція зворотного ефекту евфемізму-дисфемізмів.*

Нове слово завжди знаходиться в центрі уваги, воно епатує, дивує, вражає своїм значенням, саме тому нове слово може виконувати

експресивну функцію набагато ефективніше, ніж слово, яке вже зафіксувалося в лексичній системі будь-якої мови.

Наступні важливі функції – це *функції евфемізації і дисфемізації*.

Завдяки *евфемізації* можливо уникнути в мові комунікативних конфліктів, не створювати відчуття дискомфорту при спілкуванні зі співрозмовником. Прагнення передати співрозмовнику щось таким чином, щоб це було зрозуміло тільки йому, є невід’ємною складовою евфемізації. Важливо відзначити, що неологізми-аббревіатури досить ефективно виконують *евфемістичну функцію*, оскільки про значення слів, завуальованих в аббревіатуру, важче здогадатися, ніж про значення повних слів.

Функція десфемізації полягає у вираженні експресії через нейтральні складові і впливі на емоційну сторону читача, слухача, співрозмовника.

Словотворення органічно пов’язане з живими процесами розвитку лексики. Постійні зміни в суспільному житті, в суспільних відносинах, розвиток науки й техніки, мистецтва, культури відбиваються в лексиці. Частина слів випадає з активного словника і з часом забувається, але разом з тим з’являється велика кількість нових слів — відбувається збагачення словника. У мові одні слова утворюються на базі інших. Об’єктами словотворення є похідні слова, оскільки заради них відбувається словотворчий процес. Особливо бурхливо розвивається англійська мова. Зміни, які відбуваються в області політики, призводять до появи великої кількості неологізмів.

Термін «словотвір» має два основні значення, які потрібно чітко розмежовувати. Це поняття використовується для вираження постійного процесу творення нових слів у мові. Мова перебуває у стані постійного розвитку, і вона складається з окремих мовних процесів, включаючи процес утворення нових слів. Цей процес називається «словотвір».

Предметом дослідження словотвору є вивчення процесу творення нових лексичних одиниць та засобів, за допомогою яких цей процес відбувається (суфіксів, префіксів, інфіксів тощо).

Створення нових лексичних одиниць відбувається за певними словотворчим моделями, які історично склалися в даній мові. В останні роки неологізми англійської мови в сфері політики склали великий матеріал для дослідження їх словотворчих особливостей. Важливо, що в ході аналізу різних словотворчих моделей, серед багатьох способів утворення нових слів, існуючих в англійській мові, стало можливим виділити найбільш продуктивні способи і основні тенденції словотвору неологізмів в цілому, не тільки в англійській мові, а й в українській також.

Особливо багато політичних неологізмів з'являється в політичній сфері під час передвиборної кампанії. Неологізми відображають не тільки прагнення політиків отримати підтримку певних соціальних верств виборців, а й сформувані ставлення виборців до політиків, оскільки мова є основним інструментом маніпуляції свідомістю громадян.

Розглянемо способи словотворення неологізмів у суспільно-політичній сфері в англійській мові: 1) словоскладання; 2) скорочення; 3) аббревіація; 4) телескопія; 5) усічення; 6) афіксація; 7) суфіксація; 8) префіксація; 9) конверсія; 10) запозичення.

1. Традиційним способом утворення політичних неологізмів є словоскладання. *Словоскладання* – спосіб словотворення, два або більше повних слова (або основи) об'єднуються в єдиний комплекс, так зване складне слово, наприклад: *monetary hegemony*.

2. *Скорочення* – це процес числа фонем і / або морфем у наявних в мові слів або словосполучень без зміни їх лексико граматичного значення. Серед скорочень важливе місце також займають аббревіатури і акроніми.

3. *Абревіатура* – «слово, утворене скороченням слова або словосполучення і читають його за алфавітним назвою початкових букв або за початковими звуками слів, що входять в нього». Акронім

«аббревіатура, утворена з початкових букв, частин слів або словосполучень. Найчастіше ці словосполучення – терміни, назви груп і організацій. Аббревіація характеризується тим, що скорочене слово не є єдиним словесним позначенням відповідного поняття, а співіснує в мові разом з повним словом, від якого воно виникло, наприклад: *ЕС – European Community – Європейське співтовариство*.

4. Однією з основних особливостей словотворення неологізмів є наявність *телескопних номінацій*. Телескопія – це спосіб словотворення, який представляє собою злиття двох (або більше) усічених основ або злиття повної основи з усіченою основою, в результаті якого утворюється нове слово, повністю або частково поєднує значення всіх вхідних в нього структурних елементів, наприклад: *Britain + exit = Brexit; politician + entertainer = politainer*.

5. *Усічення* є найпоширенішим способом утворення політичних неологізмів за рахунок скорочення запозичених суфіксів, наприклад: *petrol dollar, liberation*.

6. *Аффіксація* – спосіб утворення слів за допомогою афіксів, тобто приєднання афіксів корені або основі слова. Так само як суфіксальний спосіб і префіксальних способів. Створення неологізмів в політичній сфері в більшості випадків відбувається за допомогою суфіксів, які увійшли в англійську мову з грецької через латину, наприклад: *agritourism*.

7. *Суфіксальний спосіб* – це творення нових суспільно-політичних лексичних одиниць за допомогою суфіксів. У процесі створення неологізмів в політичній сфері за допомогою суфіксів виявлені випадки використання суфіксів, які надають певне значення, наприклад: *eurocentrism*.

8. *Префіксальний спосіб* – це створення неологізмів шляхом додавання до твірної основи префікса, наприклад: *antigovernment, superpower*.

9. *Конверсія* – спосіб словотворення, при якому нове слово утворюється без використання спеціальних словотворчих афіксів. Це ще одне джерело для поповнення неологізмами англійської мови. Доречно зазначити, що в новоствореному слові нерідко розвиваються значення, лише побічно пов'язані зі словом-основою, наприклад: *locals*.

10. *Запозичення* – це елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція та ін.), який було перенесено з однієї мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес (запозичення) переходу елементів однієї мови до іншої, наприклад: *meritocracy*.

Як відомо, в сучасній лінгвістиці значна увага приділяється прагматичним аспектам функціонування мови. У зв'язку з оформленням в мовознавстві останніх десятиліть нової комунікативно прагматичної дослідницької парадигми, що спирається на принцип діяльності, можна говорити про можливість прагматичного підходу до одиниць усіх мовних рівнів, в тому числі і до одиниць лексичного рівня.

Дослідження словникового складу в прагматичному аспекті, тобто з точки зору доречності вживання лексичних і фразеологічних одиниць в залежності від ситуації спілкування і людей, до досягнення яких прагне говорити, дозволяє виділити новий напрямок у вивченні лексичної системи мови - функціональну лексикологію. Перед функціональною лексикологією стоїть завдання виявити внутрішні закономірності, яким підкоряється вибір і адекватне вживання тієї чи іншої лексичної одиниці в кожному конкретному комунікативному акті [42, с. 22].

Відзначається те, що однією з проблем функціональної лексикології в гносеологічному плані є питання про те, які фрагменти соціального досвіду носіїв мови вимагають лексичної фіксації. А зі зміною ідеологічних і культурних цінностей необхідно майже миттєво перейти на інший код, протягом дуже короткого періоду «переназвати» світ [41, с. 23].

У сфері суспільно-політичної лексики потреба дати нові назви різних видів діяльності за допомогою комп'ютерів викликала в мові свого роду словотвірний вибух з приставкою *e-*: *e-government*, *e-voting*.

Наприклад: *E-government can't even provide a free school lunch.*

Політичний неологізм *e-government* (електронний уряд) – в англійську мову було введено президентом Біллом Клінтоном в 1998 році в Меморандумі про електронний уряд, для того щоб створити безпечну інфраструктуру. Під суспільно-політичним неологізмом «електронний уряд» розуміється як безперервна оптимізація процесу надання послуг, політичної участі громадян в управлінні шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за допомогою технічних засобів, Інтернету і сучасних ЗМІ. В англійській мові на сучасному етапі він має інші синонімічні форми, наприклад: *e-gov*, *digital government*, *online government*. В англійській мові цей неологізм утворений за допомогою приставки *e-*, вказуючи на використання або роботу в Інтернеті. Це пояснюється також недавнім введенням даної електронної програми в користування населення. З введенням електронного уряду в англійській мові, були введені у вжиток наступні неологізми: *e-democracy* – електронна демократія; *e-voting* – електронне голосування.

Стійкі словосполучення *e-government services*, *e-government transactions* в англійській мові вказують на те, що даний неологізм добре закріпився в англійській мові.

Крім префікса *e-*, префікс *cyber-* також є продуктивним у зв'язку з популяризацією і поширенням комп'ютерної техніки та Інтернету, але особливо виділяються неологізми з даними компонентом у сфері «війна і тероризм», наприклад: *cyberattack*, *cyberterrorism*, *cyberwar*.

«In an annual report on cyberattacks released last month, symantic, a leading security company, said the average number of cyberattacks and probes found in the monitoring of the computer systems of 400 companies during the second half of 2002 was 30 attacks per company a week»

Неологізм *cyberattack* означає комп'ютерну диверсію, шкоду з використанням інформаційних технологій.

В англійській мові неологізм *cyberattack* має різні форми написання: разом, окремо або через дефіс, наприклад:

«The U.S. will have to guard itself against China's cyber attacks».

В даному прикладі *cyber* виступає як прикметник, значення якого «що відноситься до комп'ютерів, інформаційних технологій, Інтернету».

Також *cyber* може виступати як частина складного слова і використовується з написанням через дефіс, наприклад: *«Cyber-attacks 'more aggressive than ever'»*, частіше всього даний неологізм пишеться разом: *cyberattack*.

Необхідно визначити вживання даного неологізму *cyberattack* на сучасному етапі. Як було зазначено вище, неологізм *cyberattack* означає комп'ютерну диверсію, але в роботах з інформаційних технологій і тероризму говориться про те, що іноді важко визначити, чи це кібератака з метою нашкодити або це кіберзлочину з метою пограбування. Також відзначимо, що інформаційними технологіями стали активно користуватися терористи, слід за даними неологізмом з'явився неологізм *cyberterrorism*. В Wikipedia надається наступне визначення цього слова: *«the use of information technology by terrorist groups and individuals to further their agenda. This can include use of information technology to organize and execute attacks against networks, computer systems and telecommunications infrastructures, or for exchanging information or making threats electronically. Examples are hacking into computer systems, introducing viruses to vulnerable networks, web site defacing, denial-of-service attacks, or terroristic threats made via electronic communication»* [73]. Комп'ютери та Інтернет в даний час активно використовуються міжнародними терористичними групами в якості засобу зв'язку, і деякі групи можуть розвивати або купувати необхідні технічні навички для проведення скоординованої атаки комп'ютерів. Так, серед неологізмів

останнього десятиліття намічається тенденція в англійській мові до збільшення одиниць цього типу, наприклад: *cybercrime*, *cyberterror*, *cyberspace* та інші.

Роздивимося ще один відносно новий сектор в картині світу суспільно-політичної сфери – міжнародний тероризм. Англійська мовна система своєрідно відреагувала на появу нового фрагмента. Вона запозичила нові лексичні одиниці з арабської мови (*jihadist*, *jihadi*, *fatwa*, *hijab*). Також з сербськохорватської мови був запозичений неологізм-евфемізм «*ethnic cleansing*» (етнічна зачистка). Він зафіксований в словнику *Oxford Dictionary of New Words*, зі значенням «*the purging, by mass expulsion or killing, of one ethnic or religious group by another. A chilling euphemism introduced into English by courtesy of the inter-ethnic conflict within the area formerly known as Yugoslavia, which started in 1991, and particularly associated with the bitter fighting between the Bosnian Serbs and the Bosnian Muslims* [8]. Згідно з цим словником вищезгаданий евфемізм з'явився в англійській мові в 1991 році і означає міжетнічний конфлікт, тобто знищення однієї етнічної або релігійної групи іншою.

Незважаючи на те, що неологізм *jihad* вже давно функціонує в англійській мові, на сучасному етапі дане поняття, зафіксоване в словнику *American Heritage New Dictionary of Cultural Literacy, Third Edition* має більш широке поняття, яке включає те, що акти руйнування, наприклад, такі як атаки на вежі Всесвітнього торгового центру, є джихадом.

В англійській мові неологізм *jihadist* утворився від *jihad* за допомогою словотворчої моделі *N + ist*, суфікс, який утворює іменники зі значенням особи. В англійськомовних країнах цей неологізм має зневажливу забарвлення терміна «моджахед» і часто характеризує бойовика ісламської групи.

Відносно новим фрагментом негативного соціального досвіду можна вважати *траффікінг* – контрабанду наркотиками і людьми. Роздивимося

неологізм, який найчастіше зустрічається в англomовній пресі *sex-trafficking*.

Контрабанда людьми стала глобальним бізнесом, що приносить величезні доходи організованим злочинним синдикатів, будучи для багатьох злочинних організацій таким же видом діяльності, як і контрабанда наркотиків, автомобілів, зброї.

В англійській мові в словнику Wikipedia даний неологізм використовується ще в одній формі: «*sexual slavery – refers to the organised coercion of unwilling persons into various different sexual practices*». Також можна в пресі зустріти «*human trafficking is the movement of people, by means such as force, fraud or deception, with the aim of exploiting them*». Дане явище, як його називають у усьому світі «*sex trafficking*»/«*human trafficking*», може мати різні форми дискримінації такі, як *child trafficking* (дитячий траффікінг), а також *women trafficking* (жіночий траффікінг). Різні виразні синонімічні ряди даного неологізму швидше за все використовуються англomовними ЗМІ для того, щоб привернути увагу суспільства до цієї проблеми [70].

Таким чином, неологізми є унікальними експресивними лексичними одиницями, функції неологізмів на рівні мови й вживання неологізмів дозволяють зробити висновок про те, що репрезентація і функціонування неологізмів обумовлені стрімким розвитком інформаційних і мобільних технологій, досягненнями в різних областях науки, професійною діяльністю людини. Перелічені моделі словотворення дуже зручні, так як з їх допомогою створюються абсолютно нові слова, про значення яких при цьому легко здогадатися, спираючись на значення складових частин. Тому дані моделі словотвору знаходять широке застосування для позначення нових реалій навколишньої дійсності. Виявлено нові сектора в картині світу – комп'ютерна техніка, що фіксується на мовної карті у вигляді окремого нового семантичного поля комп'ютерних термінів, а також міжнародний тероризм. Крім цього, розширився сектор політичних

явищ. І особливу важливість як в політичній сфері, так і в аспекті функціональної неології представляють ефемерізми (слова, широко вживані в певні періоди суспільного розвитку, як правило, пов'язані з діяльністю окремих політичних діячів, але потім не увійшли до загального фонду, а вживаються тільки в зв'язку з конкретними подіями). Відносно новим фрагментом негативного соціального досвіду можна вважати трафікінг – контрабанду наркотиками і людьми.

1.3 Способи перекладу англійських неологізмів

Підвищений інтерес до проблеми неології обумовлений важливою роллю неологізмів як дзеркала мовного розвитку, яке відображає пристосування мови до постійних змін під впливом зовнішніх факторів умов функціонування. Поняття неологізму мінливе в часі, тому неологізмом слово залишається до тих пір, поки що говорять відчують в ньому новизну. Значна кількість помилок, що допускаються перекладачами при передачі політичної лексики, свідчить про те, що проблема перекладу політичних неологізмів є досить гострою [56, с. 91].

Однією з важливих проблем, які постають перед перекладачем є вироблення ефективної перекладацької стратегії, певного алгоритму дій, який усвідомлено підбирається перекладачем для перекладу певного тексту, або текстів суспільно-політичного характеру. XXI ст. – час політичних змін і переходів від одних політичних режимів до інших. Ці зміни, викликані соціальними і культурними факторами, що тягнуть за собою необхідні зміни в мовній системі, яка не стоїть на місці, а пристосовується до тієї суспільно-політичної реальності, яка панує в колі використання певної мови. Важливу роль в цьому середовищі відіграють політичні промови, звернення, наративи, які спрямовані на те, щоб зацікавити народні маси. Це в свою чергу свідчить про важливість правильної побудови перекладу текстів суспільно-політичного характеру,

для якої необхідним є вміння використання перекладацької стратегії [56, с. 93].

Залежно від ситуації потрібні різні підходи, стратегії, перекладацькі рішення. Основні труднощі при перекладі неологізмів пов'язані з тим, що нові слова найчастіше ще не зареєстровані в словниках і перекладачеві необхідно самому встановити значення нової лексичної одиниці. Для цього перекладач повинен проаналізувати структуру неологізму, встановити спосіб його утворення, уважно вивчити контекст, в якому зустрілося слово, по можливості знайти інші приклади вживання даної лексичної одиниці [55, с. 21].

Суспільно-політичний переклад – важлива складова частина перекладу. На сьогоднішній день суспільно-політичний переклад є одним з найбільш розповсюдженим видом перекладу, що обумовлено бурхливим розвитком міжнародного співробітництва в різних сферах, активними громадськими перетвореннями і змінами політичних подій в світі. В сучасних умовах переклад суспільно-політичних текстів набуває особливого значення, виступаючи як засіб пропаганди і знаряддя ідеологічної боротьби. Обсяг видаваних щорічно суспільно-політичному текстів, орієнтованих на іншомовну (англомовну) аудиторію достатньо великий і, в міру зростання міжнародних зв'язків, продовжує збільшуватися. Тут і виступи державних, партійних і громадських діячів; публікації міжнародних, урядових та громадських організацій; статті, присвячені боротьбі за мир, скорочення і обмеження озброєння, зменшення національно-визвольного руху і економічні відносини [33, с. 30].

Суспільно-політичний переклад охоплює переклад газетних і публіцистичних текстів, а також текстів виступів і промов, які, залежно від профілю джерела, можуть мати інформативну, політичну, соціальну спрямованість. До всіх перерахованих видів текстів застосовують назву *media texts*, тому даний вид перекладу також називають *Media Translation*.

Характерною рисою загального перекладу є те, що він поєднує в собі елементи художнього (опис місця та учасників дії) і спеціального перекладу (наявність певної термінології). Крім того, суспільно-політичний переклад можна визначити як інформативний переклад, тобто «переклад текстів, основна функція яких полягає в повідомленні якихось відомостей, а не в художньо-естетичному впливі на читача». Однак інформативний характер перекладу не виключає можливість присутності в ньому елементів художнього. Суспільно-політичний текст підрозділяють на наступні підвиди: 1) переклад суспільно-політичних текстів; 2) переклад публіцистики; 3) переклад ораторської мови [33, с. 35].

Спільність рис цієї категорії обумовлена пропагандистської або агітаційної установкою перекладного матеріалу, спрямованої на формування або зміну громадської думки, інформативною спрямованістю, а також його насиченістю мовними елементами полеміки: мовних кліше, риторичних структур, буквализму, газетних штампів, суспільно-політичних термінів, оцінних слів, жаргону і просторіччя. Перекладачеві часто доводиться «коригувати» стиль першотвору під газетно-журнальний стиль мови перекладу. На відміну від нейтрального мови науково-технічного тексту, мова газетних статей часто емоційно насичена, що наближає його до мови художньої літератури. В таких текстах зустрічаються образні порівняння, метафори, ідіоми, елементи гумору, сарказму, іронії і т. д. Тому важливо донести до читача і всі емоційні елементи, так само як і політичну і соціальну спрямованість.

Е.Г. Поломських та В.В. Барсукова розрізняють чотири основні етапи стратегії при роботі з перекладом: орієнтаційно-аналітичний етап; етап планування перекладацької діяльності та ймовірне прогнозування результатів перекладу; операційний етап; етап контролю та оцінки.

Отже, перекладацька стратегія – це метод виконання завдання на переклад, який полягає в адекватній перекладі з іноземної мови на мову

перекладу комунікативної інтенції відправника, з урахуванням культурологічних та особистісних характеристик оратора, базового рівня, мовної надкатегорії та підкатегорії.

Існують деякі труднощі при перекладі суспільно-політичних неологізмів – це з'ясування значення нового слова. Власне переклад неологізму, значення якого вже відомо перекладачу, завдання порівняно простіше, і вирішується воно шляхом використання різних прийомів і способів перекладу в залежності від того, до якого типу слів належить неологізм. Спеціальних прийомів перекладу неологізмів не існує. При роботі з неологізмами у перекладача є дві варіанти передачі лексичних одиниць на іншу мову:

1) використовувати пропонований двомовними словниками еквівалент (при його наявності);

2) запропонувати власний варіант перекладу (при відсутності зафіксованого в двомовних словниках еквівалента [2, с. 269]).

Неологізми належать до безеквівалентної лексики. Говорячи про безеквівалентну лексику, маються на увазі лексичні одиниці (слова та стійкі словосполучення) однієї із мов, що не мають як повних, так і часткових еквівалентів серед лексичних одиниць іншої мови. Необхідно підкреслити, що термін «безеквівалентна лексика» ми лише вживаємо за відсутності відповідності тієї чи тієї лексичної одиниці в словниковому складі іншої мови. Неправильним було б розуміти цей термін у сенсі «неможливості перекладу» цієї лексики [2, с. 271].

У процесі перекладу часто стає неможливим використати буквальный словарний відповідник, і перекладач вдається до перетворення внутрішньої форми слова чи словосполучення або ж його повної заміни, тобто до перекладацької трансформації, що є складниками реалізації стратегії.

Перекладацькі трансформації – це міжмовні перетворення, викликані розбіжностями у формальних (синтаксичних) і семантичних системах

двох мов, до яких вдається перекладач з тим, щоб якнайповніше передати зміст тексту оригіналу і, тим самим, забезпечити його адекватний переклад [7, с. 239].

Існують різні їх визначення і класифікації. Різні вчені такі, Л.С. Бархударов [7], О.Д. Швейцер [55], Я.Й. Рецкер [44], В.Н. Комісаров [30], Л. К. Латышев [34] та ін. по-різному інтерпритують це поняття.

За визначенням, поданим у лінгвістичній енциклопедії О.О. Селіванової, трансформація – основа більшості прийомів перекладу, яка полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі [47, с. 536]. Взагалі цей термін використовується у багатьох галузях мовознавства і має безліч різноманітних визначень. Щоб дати визначення терміну «перекладацька трансформація» необхідно спочатку зрозуміти зміст, вкладений у нього. Наприклад, на думку Я.Й. Рецкера, трансформації є прийомами логічного мислення, які допомагають розкривати значення іншомовного слова в контексті і знайти йому відповідник, який не збігається зі словником [44, с. 38]. Схожу думку має Л.Бархударов вважає трансформаціями «численні і якісно різноманітні міжмовні перетворення, що здійснюються задля досягнення адекватності перекладу всупереч незбігам у формальних і семантичних системах двох мов» [7]. Загалом, перекладацькі трансформації можна вважати міжмовними перетвореннями, перебудовою вихідного тексту, або заміною його елементів задля досягнення перекладацької адекватності та еквівалентності. Основними характерними рисами перекладацьких трансформацій є міжмовний характер та цілеспрямованість на досягнення адекватності перекладу.

Щоб оволодіти майстерністю перекладу суспільно-політичних текстів, перекладачеві важливо знати структуру перекладацької

діяльності, знати і вміти користуватися граматичними та лексичними трансформаціями, знати всі рівні і підрівні на яких здійснюється реалізація перекладацького процесу. Отже, перекладацькі стратегії текстів суспільно-політичного характеру мають такий вигляд:

- 1) розпізнавання слів і структури тексту;
- 2) досягнення поглибленого розуміння тексту;
 - a. розуміння слів і словосполучень,
 - b. розуміння пропозицій,
 - c. розуміння сверхфразної єдності,
 - d. розуміння всього тексту в цілому;
- 3) рівноцінна передача сприйнятої смислової та стилістичної інформації оригіналу за допомогою засобів мови перекладу;
- 4) заключна оцінка виконаного перекладу в рамках контексту з опорою на понятійний апарат;
- 5) досягнення перекладачем повного розуміння тексту в ході перекладацько-аналітичної діяльності [56, с. 91].

Що стосується розподілу трансформацій на види, існує безліч різних точок зору, проте більшість лінгвістів поділяють думку, що всі перекладацькі трансформації поділяться на лексичні, граматичні та змішані (або комплексні).

1. Перекладацькі лексичні трансформації – це різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу. Лексичні трансформації застосовуються тоді, коли словникові відповідники того чи іншого слова мови оригіналу не можуть бути використані у перекладі з причин невідповідності з точки зору значення і контексту [7, с. 45]. До лексичних трансформацій відноситься:

- калькування
- конкретизація

- перекладацьке транскрибування
- модуляція – лексико-семантична заміна
- транслітерація
- генералізація

2. Граматичні трансформації – це в першу чергу перебудова речення (зміна його структури) і всілякі заміни – як синтаксичного, так і морфологічного порядку. Граматичні трансформації обумовлюються різними причинами – як чисто граматичного, так і лексичного характеру, хоча основну роль грають граматичні чинники, тобто відмінності мов. Існують наступні види граматичних трансформацій при перекладі:

- морфологічна трансформація
- синтаксична трансформація
- об'єднання речень
- синтаксичне уподібнення – дослівний переклад
- членування пропозиції
- граматичні заміни

3. Лексико-семантичні заміни- це спосіб перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом використання в перекладі одиниць МП, значення яких не збігається зі значеннями вихідних одиниць, але може бути виведено з них за допомогою певного типу логічних перетворень. Існують наступні види:

- лексичні додавання
- компенсація
- описовий переклад
- антонімічний переклад
- займенниковий повтор
- ідеоматизація, деідеоматизація
- контекстуальна заміна
- конверсна трансформація

- адекватна заміна
- компенсація

Науковець Т. Данкевич виокремлює два етапи перекладу неологізмів з англійської мови на українську:

- 1) З'ясування значення неологізму (коли перекладач або звертається до останніх видань англійських тлумачних чи енциклопедичних словників, або з'ясовує значення нового слова, зважаючи на його структуру і контекст);
- 2) Власне переклад (передача) засобами української мови, а саме: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, пряме включення [16, с. 342].

І.В Козаченко вважає «опис та пояснювальний описовий переклад найпоширенішим способом передачі нових утворень іншою мовою» [28, с. 166], оскільки в процесі перекладу в певних випадках необхідно використовувати контекстуальні заміни або при здійсненні перекладу використовувати опис. Особливі труднощі для перекладу становлять нові слова, що відносяться до без еквівалентної лексики. В межах загального розуміння контексту розрізняють вузький (мікро) контекст та широкий (макро) контекст. Лексичний контекст – це сукупність конкретних лексичних одиниць, слів та стійких словосполучень, в середовищі яких і зустрічається дана мовна одиниця. Урахування синтаксичного контексту дозволяє перекладачеві визначити приналежність неологізму до певної частини мови, проте для з'ясування значення неологізму визначальним фактором є саме лексичний контекст. Нові слова здебільшого виникають на основі вже наявних в мові слів та морфем. Їхній аналіз може допомогти перекладачеві у зрозумінні значення неологізму. Для цього необхідно добре знати шляхи словотвору в англійській мові, а саме: надання існуючому слову ще одного значення.

Ще однією особливістю неологізмів є те, що вони досить пізно фіксуються, або взагалі не фіксуються у словниках. Для таких випадків

було проведене дослідження, чимало дослідників виокремлюють наступні основні способи перекладу неологізмів:

1. транслітерація та транскрипція;
2. транскрибування
3. калькування;
4. описовий спосіб;
5. пряме включення;
6. приблизний переклад

Транслітерація – механічна передача тексту й окремих слів, які записані однією графічною системою, засобами іншої графічної системи при другорядній ролі звукової точності, тобто передача однієї писемності літерами іншої. Наприклад: *bioterrorism* – *біотероризм*.

Транскрипція базується на фонетичному принципі, тобто на передачі українськими літерами звуків англійських найменувань (звучання слова). За допомогою транскрипції передається звукова форма іншомовного слова. Здебільшого даний спосіб найчастіше використовується для перекладу власних назв та термінів.

Транскрибування – механічна передача тексту й окремих слів, які записані однією графічною системою, засобами іншої графічної системи при головній ролі звукової точності, тобто передача однієї писемності літерами іншої, але з врахуванням фонетичного звучання слова. Оскільки фонетичні системи англійської та українською мови є різними, подібне відтворення може бути умовним. Транскрибування може поєднуватися з елементами транслітерування. Переважне застосування транскрибування з елементами транслітерування отримало назву змішане транскодування, наприклад: *Al Qaeda* – *Аль-Каїда*. Якщо реципієнт не розуміє значення одиниці при перекладі, відтвореної шляхом транскодування, потрібно експлікувати це значення шляхом опису чи додавання певних елементів, наприклад: *головна мусульманська фундаменталістська терористична організація; терористична*

організація Аль-Каїда. Адаптивне транскодування полягає у пристосуванні форми вихідного слова до фонетичної чи граматичної структури мови перекладу, наприклад: *counterterrorism* – *контртероризм*.

Калькування чи *дослівний* або *буквальний* переклад – копіювання іншомовного слова за допомогою свого, незапозиченого матеріалу, або поморфемний переклад іншомовного слова, відтворення не звукового, а комбінаторного складу слова або словосполучення, коли складові частини слова (морфеми) чи фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови. Наприклад: *green revolution* – *зелена революція*. Калькування може поєднуватися з транскрипцією, транслітерацією, зокрема: *petrodollar* – *нафтодолар*, *post-racial society* – *пострасове суспільство*.

Перевага способу калькування полягає у лаконічності та простоті. Однак, хоча еквіваленти-кальки не позбавлені буквалізму, їхня лаконічність та потенційна термінологічність робить їх привабливими для використання в періодичних та суспільно наукових виданнях.

Описовий переклад, або *експлікація* – прийом перекладу, який полягає в описі засобами іншої мови певного поняття. Даний переклад має істотний недолік – багатослівність. Використовуючи описовий переклад, перекладачу необхідно перевірити чи в українській мові немає перекладеного відповідника, щоб не створювати термінологічних повторів перекладу.

Інноваційна лексика, що з'явилася та почала використовуватися для позначення відомих понять, передається за допомогою україномовного відповідника (перекладного елемента), наприклад: *collateral damage* – *додаткові збитки, «побічні втрати»*.

Англомовні неологізми суспільно-політичної сфери перекладаються шляхом опису. *Описовий переклад* є лексико-семантичною трансформацією, що дозволяє здійснити заміну одиниці вихідної мови таким словосполученням мови перекладу, що адекватно передає зміст

цієї одиниці іншомовному реципієнтові [65, с. 29]. Наприклад: *favorite son* – кандидат, що висувається в президенти делегацією свого штату. Перевага описового способу полягає в тому, що значення англійського слова (неологізму) здійснюється за допомогою більш чи менш поширеного пояснення. Даний спосіб можна застосовувати як для тлумачення значень у словниках, так і для перекладу неологізмів у конкретному тексті.

В. Комісаров визначає приблизний переклад як «використання граматичної одиниці мови перекладу, яка у даному контексті частково відповідає безеквівалентній граматичній одиниці мови оригіналу» [29, с. 249]. Під час такого перекладу зберігається основне значення слова, проте у українській мові слово відрізняється від мови оригіналу лексичним фоном. І. Козаченко вважає даний спосіб перекладу, як такий, що не повністю відповідає вимогам перекладу, проте зазначає, що «використовуючи спосіб приблизного перекладу, можна зберегти основне значення слова, але воно буде відрізнятися лексичним фоном» [28, с. 167].

Іноді під час здійснення перекладу неологізму перекладач має труднощі у знаходженні відповідного слова українською мовою, через те, що соціокультурні та історичні умови життя народу, мовою якого здійснюється переклад, не потребували певного слова чи поняття. Неологізми в англійській мові здебільшого утворюються з наявних слів без жодних змін їхнього написання чи вимови.

Основними критеріями, які повинні бути прийняті до уваги перекладачем при пошуку відповідності англійського неологізму в українській мові, є стислість і однозначність тлумачення, тому запропонований перекладачем варіант повинен бути в першу чергу зрозумілим.

Слід ще раз підкреслити, що основними умовами досягнення адекватності при перекладі неологізмів в суспільно-політичних текстах є:

1. Знання особливостей взаємодії неологізму з контекстом, а також основних випадків вживання різних нових структурних і семантичних типів неологізмів.

2. Знання основних способів перекладу суспільно-політичних неологізмів, а також достатнє володіння українською термінологією, що дозволяє знайти еквівалентний український варіант відповідного англійського неологізму.

3. Уміння служити правильно вибрати і використовувати відповідний спосіб створення нового творення для перекладу суспільно-політичного неологізму, який не має українського еквіваленту або відображає специфічне явище, якого немає в нашій дійсності [9, с. 201].

Сформулюємо основні рекомендації щодо перекладу неологізмів.

1. Спробувати розкрити значення неологізму. Розкриття значення неологізму здійснюється через:

а) використання словника. Якщо нове слово відсутнє в англо-українському словнику, слід спробувати знайти його в англо-англійському тлумачному словнику. Як відомо, в словнику Вебстера і в ряді інших англоанглійських словниках є спеціальні розділи «Нові слова» (New Words Section). При цьому слід прагнути користуватися словником, виданим в останні роки, оскільки при перевиданнях розділ неологізмів зазвичай істотно поповнюється. Деякі нові слова можуть бути знайдені в словниках і розділах, присвячених сленгу;

б) з'ясування значення неологізму з контексту. Найчастіше перекладачеві доводиться з'ясувати значення неологізму з контексту, використовуючи вже відомі прийоми. Особливо важливо стежити за вживанням неологізмів в контексті. Іноді для правильного розуміння неологізму необхідно враховувати історію його виникнення, різні літературні та фактичні асоціації, пов'язані з новим словом;

в) аналіз структури неологізму для з'ясування його значення. Нові слова в мові не виникають на порожньому місці, вони створюються на базі вже існуючих слів і морфем, часто на основі аналогії [15, с. 68].

Аналіз значення таких слів і морфем може надати перекладачеві серйозну допомогу в з'ясуванні значення неологізму. Для того, щоб вміти правильно аналізувати структуру нового слова, перекладачеві важливо добре володіти основними способами створення слів в англійській мові.

Правильний переклад неологізмів є досить складною проблемою, незважаючи на те, що неологізми мають значно більш семантичну визначеність і самостійність.

Таким чином, існує безліч видів перекладацьких трансформацій, але для перекладу неологізмів найчастіше використовують такі прийоми як: транслітерація, транскрипція, описовий переклад, калькування, пряме включення, приблизний переклад. Переклад повинен бути адекватним, тому обов'язок перекладача – не тільки передати те, що сказано, але й як саме сказано. Обов'язок перекладача призводить до необхідності аналітичної стадії в перекладацькому процесі та перекладацьких трансформація

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У першому розділі ми розглянули поняття неологізм, деякі з найбільш поширених визначень відомих лінгвістів, з'ясували загальні характеристики словотворення та функціонування англомовних неологізмів, виявили способи перекладу англомовних неологізмів.

Підводячи підсумки теоретичної частини даної роботи, можна сказати, що автори мають схожий погляд щодо поняття «неологізм».

Підводячи підсумки, можемо виділити основні способи словотворення неологізмів такі, як словоскладання; скорочення; аббревіація; телескопія; усічення; афіксація; суфіксація; префіксація;

конверсія; запозичення. Було також охарактеризовано основні функції неологізмів та їх функціонування в англійській мові.

Таким чином, можемо виділити основні способи перекладу, що застосовуються в процесі перекладу англомовних неологізмів в суспільно-політичних текстах:

- транслітерація та транскрипція;
- транскрибування
- калькування;
- описовий спосіб;
- пряме включення;
- приблизний переклад

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТИПОЛОГІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ

Другий розділ присвячено лексико-семантичній типологізації англомовних неологізмів та аналізу способів перекладу суспільно-політичних неологізмів з англійської на українську мову.

2.1 Лексико-семантична типологізація англомовних неологізмів на матеріалі промов Кабінету Міністрів Великобританії

Одним із аспектів дослідження неологізації у сфері суспільно-політичної лексики 90-х років ХХ – початку ХХІ століть є створення тематичної класифікації та виділення основних груп суспільно-політичних неологізмів [33, с. 30].

Політика – це домінуюча сфера життя суспільства. Вона охоплює всі види суспільної діяльності. Відповідно у політичному дискурсі використовується не лише політична лексика, а лексика інших сфер діяльності людини.

Найбільшою популярністю серед політиків користується суспільно-політична лексика, що обумовлено її здатністю відобразити всі сфери політичного та суспільного життя, крім того суспільнополітична лексика є зрозумілою для більшості реципієнтів політичного дискурсу.

Політики не тільки сприяють утворенню неологізмів, але й їх поширенню. Це зумовлено тим, що політики постійно перебувають в центрі уваги як ЗМІ, так і реципієнтів. Такі неологізми інтенсивніше входять до системи парадигматичних і синтагматичних відношень, більше відповідають мовному узусу і, очевидно, швидше ввійдуть до загального корпусу слів англійської мови. Спочатку вони минають певний період узуалізації та акцептуалізації носіями мови, а потім їх реєструють у лексикографічних джерелах і таким чином вони вступають у стадію лексикалізації [3, с. 89].

Для проведення дослідження ми звернулися до онлайн версій таких англійських газет та журналів, а саме: NBC News [63], UK Parliament [72], The Sun [69], CNN [73], BBC News [64], The Daily Telegraph [65], The Guardian [68], GOV.UK [67] у хронологічному розрізі за XX-XXI століття. Також, було використано онлайн-словники Oxford Learner's Dictionary [7] для тлумачення слів англійською мовою, Urban Dictionary [10] для пошуку контексту та тлумачення. Методом суцільної вибірки було отримано та проаналізовано 82 суспільно-політичних неологізма.

Суспільно-політичні неологізми можна поділити на чотири тематичні спеціалізовані групи, які включають кілька підгруп:

➤ Держава:

- 1) уряд;
- 2) вибори;
- 3) дипломатична діяльність;
- 4) військова термінологія.

➤ Політика:

- 1) поняття, що характеризують національну політику;
- 2) поняття, які пов'язані з агресивною політикою;
- 3) поняття, що характеризують діяльність партійних, політичних і державних лідерів;
- 4) поняття, що характеризують міждержавні відносини;
- 5) політичні терміни;
- 6) назви партій.

➤ Суспільство:

- 1) поняття, що пов'язані з громадським життям;
- 2) поняття, що характеризують негативні явища у суспільстві;

➤ Економіка:

- 1) назви економічних організацій, спілки;
- 2) нові економічні терміни.

До тематичної групи «Держава» відносяться неологізми, пов'язані з діяльністю держави, роботою уряду і центральних органів влади, що з'явилися у військовій термінології і в період виборів. В англійській мові їх налічується 45%. Достатньо велика кількість неологізмів в англійській мові з'явилося в підгрупі «Уряд» (10%). До цієї групи належать наступні слова: *minority government* (уряд меншості), *asylum seeker* (претендент на отримання політичного притулку), *regime change* (зміна режиму), *corridors of power* (коридори влади), *monster country* (величезна і густонаселена країна, яка має економічну, культурну та політичну владу), *inaugural speech* (промова при вступі на посаду на відкритті виставки, музею і т.д.), *neo-interventionalism* (нова інтервенція, заснована на уряді або організації, які повинні приймати будь-які дії або вкладати гроші, щоб вплинути на економіку), *hyper-power* (нація, яка володіє більшою частиною економічної, політичної і військовою владою, ніж інші нації), *premiership* (прем'єрство, посада прем'єр-міністра), *lobbying* (обробка членів парламенту).

Проаналізуємо неологізм *veep: a vice-president, official who acts in absence of the president of a government, business, or other organization*. Наступне визначення дає Інтернет-словник університету Райс «The conversion of the acronym VP, meaning 'vice-president' into a word that carries the same meaning. Formed by acronym. [acronym] «If the Veep dies, who takes his place? The Speaker of the House?». The term 'vice-president' was shortened to the acronym 'VP' which was then turned into the word 'veep' when the acronym was pronounced as a word and not as just letters. This is a term frequently used by some people, as multiple user of the forum used this term, not just the original poster.

Поява неологізму *veep* було викликано конверсією по відношенню до слова VP і використовувалося тільки на форумах Інтернету, але в 2005 році даний неологізм отримав конотативний відтінок.

Наведемо декілька прикладів з використанням вищевказаних неологізмів:

1. *May visited Queen Elizabeth II early Friday, seeking permission to form a **minority government** with the help of Northern Ireland's Democratic Unionist Party — which is anti-abortion and doesn't support same-sex marriage. (NBC News, June 9, 2017).*

2. *But in the **corridors of European power** they are afraid too because this is a crisis of survival. (NBC News, June 29, 2016).*

3. *Donald Trump was elected at a time of relative stability and economic prosperity in the U.S., while the ruling Conservative Party in Britain has appointed a Donald Trump-lite to the **premiership** while their country is facing its worst crisis since World War II — the quandary known as Brexit. (NBC News, July 24, 2019).*

В англійській мові в зазначену тематичну підгрупу входять неологізми, що з'явилися в період передвиборних кампаній (9%). В результаті голосування один з кандидатів набирає більше голосів, ніж інші кандидати, тому боротьба за електоральні голоси ведеться активна, що спричиняє появу неологізмів, пов'язаних з передвиборчою боротьбою. Так з'явилися неологізми, що характеризують «коливання» виборців, наприклад: *swing voters* (виборці, які коливаються у виборі політичної партії), *waverer* (той, хто не може прийняти рішення у виборі голоса), *undecided* (ті, хто не вирішили заздалегідь за кого віддати свій голос). Перемога з найбільшою кількістю голосів, ситуації з передвиборними махінаціями також стають причиною появи нових слів і словосполучень, наприклад: *a clean sweep* – дуже вражаюча перемога; *sweeping victory* – перемога на виборах з великою кількістю голосів; *gerrymander* – передвиборчі махінації, пов'язані з неправильною розбивкою на округи; *push poll* – телефонні дзвінки, які видають за опитування громадської думки і одночасно видають негативну інформацію про суперника-

кандидата; *oppro guy* – політичний оперативний співробітник, який спеціалізується на розшуку «брудної» інформації на опонентів.

Розглянемо функціонування цих неологізмів в контексті, наприклад:

1. *Opinion polls have been close throughout the campaign and remain too close to call, with a significant number of voters **undecided** up to the last-minute. (NBC News, June 23, 2016).*

2. *Meanwhile, in North Carolina yesterday, a panel of three judges “threw out the state’s legislative district maps on Tuesday, ruling that the maps were such an extreme partisan **gerrymander** that they violated the state constitution. (NBC News, Sept. 4, 2019).*

3. *The Democrats’ ambition is to help make more **swing voters** aware that the Mueller report, far from exonerating Trump, contains significant evidence of wrong doing that many prosecutors say would have led to Trump’s indictment were he not the president. (NBC News, July 23, 2019).*

В англійській мові невелику підгрупу (6%) складають нові слова, що з’явилися в дипломатичній діяльності, наприклад, *diplomatic meltdown* – ставати більш співчутливим в дипломатії, тобто потепління в дипломатичних відносинах; *diplomatic gabfest* – *an occasion when political leaders talk to each other a lot*. *Diplomatic footwork* – *skillful methods that you use to achieve something*, «*It will require some fancy diplomatic footwork on the part of the administration*», а також різні форми ведення переговорів і укладення угод, наприклад: *nonproliferation treaty*, *nonbinding agreement*, *measure*. Потрібно виділити серед нових слів і такі, які закріпилися в дипломатичній сфері як нові терміни, наприклад: *checkbook diplomacy*. Даний термін використовується для того, щоб охарактеризувати міжнародну політику як відкриту, використовуючи економічну допомогу та інвестиції в країнах для дипломатичної вигоди.

Наведемо приклади використання неологізмів даної підгрупи:

1. *The summit’s agenda will also include discussions on Friday among the six countries involved in a **non-proliferation treaty** with Iran: the United*

States, China, France, Russia, the United Kingdom, and Germany. (NBC News, March 31, 2016).

2. *Four nonbinding measures that would have outlined a potential way forward on exiting the European Union all failed to gain a majority Monday. (NBC News, April 1, 2019).*

Підгрупа «військова термінологія» в англійській мові становить 19% неологізмів. Поява нової військової термінології викликано екстралінгвістичними факторами, такими як боротьба з тероризмом, екстремізмом, сепаратизмом і звичайно з активізацією мілітарної тематики в ЗМІ і на телебаченні. Відзначено появу безлічі складних слів з словом *attack*: *two-pronged attack*, *multi-pronged attack*, *cross-border attack* (*attacks across a border between two countries*), *probing attack* (*designated to find things out*). Для фрази *weapons of mass destruction* (зброя масового ураження) кілька років використовувалося скорочення *WMD*.

Збільшилося число абревіатур в даній підгрупі, наприклад: *IED* (*improvised explosive device*), *ISAF* (*International Attack Security Assistance Force*), *DMZ* (*demilitarized zone*), *BMDO* (*Ballistic Missile Defense Office*), *NMD* (*National Missile Defense*).

Небезпека біологічної зброї та її поширення стало причиною появи таких слів, як *biodefense* – біологічний захист, *bioweapon* (*biological weapon*), *dark biology* (*scientific research related to biological weapons*).

Наприклад:

Kadlec, a retired Air Force colonel and surgeon who has spent much of the past two decades focused on biodefense policy and legislation inside the White House, the Defense Department and the Senate, helped the FBI with its investigation into the 2001 “Amerithrax” attacks. (NBC News, May 18, 2020).

Warfare (методи і способи ведення війни) також стало однією з частин складних слів таких як: *asymmetric warfare* – *warfare in which the combatants have markedly different military capabilities and the weaker side uses non-standard tactics such as terrorism*; *fourth-generation warfare* –

warfare in which at least one side uses non-traditional tactics and is composed of a non-governmental military force. З новими технологіями з'являються нові форми ведення війни такі, як інформаційні, наприклад: *information warfare* – a form of warfare that attempts to disrupt or disable an enemy's computers, networks and other sources of information.

В англійській мові тематична група «Політика» включає в себе 6 підгруп і містить 39% від загальної кількості досліджуваних одиниць. Підгрупа «національна політика» і в цій мові становить 7%. До цієї підгрупи входять неологізми, що описують всі питання, пов'язані з національною політикою англословних країн. Так, активно ведеться робота проти хабарництва, корупції, тероризму, наприклад: *anti-corruption, anti-bribery, anti-fraud, counterterrorism, ecoterrorism.*

Наведемо наступний приклад з використанням неологізму *anti-racism*:

Anti-racism protests swept across the U.K in the wake of George Floyd's death, igniting a conversation about unconscious bias, Britain's colonial past and the chasm between white and Black experiences. (NBC News, July 19, 2020).

У зазначеній підгрупі викликає цікавість словосполучення, що містить основу *grass* в поєднанні зі словом *grass-root*, яке означає звичайних простих людей, а також похідні від них *grass-roots movement* – стихійне лихо, *grassroots* – керівники в своєму районі чи організації, які відстоюють інтереси свого району, наприклад:

*He is the founder and main bankroller of Leave.EU, a **grassroots** entity separate from the official Vote Leave campaign, and styled himself as one of the "Bad Boys of Brexit" in a book about his side's unexpected victory. (NBC News, Nov. 6, 2018).*

До другої підгрупи відносяться поняття, пов'язані з агресивною політикою, боротьбою за владу, тероризмом (19%). Масове поширення терористичних актів у світі знайшло своє відображення і в лексиці

англійської мови. Тільки зі словом «тероризм» в англійській мові з'явилося 16 неологізмів, що описують різні види терористичних атак, тероризму і терористичних організацій. Так, наприклад: *kamikaze terrorism* (тероризм, де льотчик-смертник керує літаком), *narcoterrorism* (тероризм, пов'язаний з продажем наркотиків), *franchise terrorism* (терористичні акти, що виконуються найманцями, що не контактують з окремими терористичними організаціями), *agroterrorism* (терористичні акти, спрямовані на руйнування сільського господарства країни), *cyberterrorism* (терористичні акти в мережі Інтернет, що руйнують комп'ютерну систему для політичних цілей), *cyber attack* (руйнування комп'ютерної системи), *Hezbollah terrorists* (члени, терористичної організації Хамас), *suicide bomber* (самогубець з вибуховим пристроєм), *bioterrorism* (терористичні акти, що проводяться за допомогою біологічної зброї), *bioterrorist* (терорист, який використовує біологічну зброю).

Наведемо приклади використання цих неологізмів:

The ISIS suicide bomber who was paid \$1.25 million in compensation by the British government because he was locked up in Guantanamo (Mail Online, Feb. 22, 2017).

До третьої підгрупи відносяться неологізми, які характеризують діяльність партійних, політичних і державних діячів (6%). Так, в англійській мові, наприклад: *chicken hawk* – той хто, виступає за військові дії, але раніше брав певні заходи, щоб уникнути військової служби; *policymaker* – особа, що визначає політичний курс, політику, *right-winger* – правий, *hardliner* – прихильник «жорсткої» лінії, *axe-grinder* – корислива людина, *to bloviate* (коллоквіалізмами) – говорити зневажливо характеризуючи поведінку політиків. До цієї підгрупи належить 6% неологізмів.

Наведемо приклад функціонування одного з вищезазначених неологізмів даної підгрупи:

*Cases of the coronavirus are spiking in France, Spain and the United Kingdom even as social distancing restrictions ease, stoking concerns among doctors and **policymakers** about a “second wave” in countries still reeling from the pandemic’s first wave. (NBC News, Sept. 7, 2020).*

У четверту підгрупу входять нові поняття, що описують принципи мирного співіснування, вони налічують невелику кількість в англійській мові 2%. До цієї підгрупи в англійській мові входить 1% неологізмів. Існує невелика кількість неологізмів, що описують принципи мирного співіснування, наприклад *bridging* – налагодження контактів, встановлення відносин, наведення мостів, *peacekeeping* – підтримання миру.

Наприклад:

*Troops from the Queen Elizabeths’ Own Royal Lancers have been getting to grips with **peacekeeping** duties as part of one the longest running United Nations missions. (Mail Online, Feb. 22, 2017).*

До п’ятої підгрупи відносяться політичні терміни, які становлять (6%). Деякі політичні терміни, які тільки з’явилися в мові або змінили своє значення були віднесені до цієї підгрупи. Наприклад: *political correctness* – політкоректність, що означає мінімізацію порушень проти расових, культурних або інших ідентичних груп. Також з’явилися неологізми, що характеризують різні країни, наприклад: *fragile state* – держава, яка схильна до кризи в одній з підсистем; *rogue state* – держава, яка загрожує загальному миру; *permission state* – держава чи суспільство, в якому домінує право на обмеження авторських прав; *failed state* – держава, в якому уряд настільки безсило, що не в змозі контролювати свою територію; *crisis state* – держава, що знаходиться під тиском, так як керуючі органи знаходяться в постійній боротьбі, і нездатні впоратися з конфліктами.

Наведемо декілька прикладів функціонування неологізмів даної підгрупи:

1. *Do you think it's gone a little bit too far myself **political correctness**?* (Good morning Britain, 2017).

2. ***State fragility** drives some of the biggest problems in our world today: extreme poverty, mass migration, terrorism, trafficking, and more.* (NBC News, Oct. 5, 2016).

У шосту підгрупу входять неологізми, що характеризують політичні партії. До цієї підгрупи в англійській мові входять 2%. Наприклад: *businesscrat* – політик, член Демократичної партії, що має в приватному секторі економіки значні повноваження; *United Kingdom Independence Party* (UKIP) – Незалежна Партія Великобританії, заснована в 1993 році, основний принцип якої полягає у виході Великобританії з Європейського Союзу. Наприклад:

Nigel Farage, the populist *leader of the right-wing United Kingdom Independence Party* — known as *UKIP* — said his party was in “a pretty good place” following its role in the successful cross-party “Leave” vote. (BBC News, Nov. 21, 2017).

Неологізми третьої групи - «Суспільство» - в англійській мові налічують 10%. В першу підгрупу входять поняття, пов'язані з явищами в житті суспільства (6%). Суспільно-політична лексика в даній підгрупі поповнилася новими словами і значеннями, пов'язаними з глобальними проблемами, такими як, наркотики, глобальне потепління, небезпечні хвороби, стихійні лиха. Так, наприклад: *green urbanism* – дизайн і планування великого міста з найменшим впливом на навколишнє середовище; *drug czar* – офіційна особа, задіяне урядом для того, щоб припинити продаж наркотиків; *crunchy con* – консерватор, екологічно свідомий, який також цікавиться натуральними і органічними продуктами; *Avian flu* – пташиний грип; *SARS (Severe Acute Respiratory syndrome)* – атипова пневмонія.

Наприклад:

*International Conference on **Green Urbanism and Buildings** aims to bring together leading academic scientists, researchers and research scholars to exchange and share their experiences and research results on all aspects of **Green Urbanism and Buildings**.*

До цієї групи також належать неологізми, що характеризують поняття соціального, національного чи расового розшарування, хоча їх кількість зменшується з кожним роком, але явище це має місце в суспільстві (4%). Наприклад: *age discrimination (ageism)* (вікова дискримінація), *genderism* (гендеризм), *sexual harassment* (сексуальні переслідування).

Так, з'явилася суперечлива концепція *white guilt*, яка означає індивідуальну або колективну провину, яку зазвичай відчувають деякі білі по відношенню до кольорових за расистське ставлення в минулому або в даний час. Цей термін-неологізм використовується принизливо, особливо тими, хто засуджує всі дії, пов'язані з підтримкою «не білих», пояснюючи це тим, що вони отримують перевагу або привілеї перед білими несправедливо. Але багато хто заперечує фактор провини як мотивуючий в цих діях.

Наприклад:

*A British children's hospital said it will return donations from a charity facing allegations that women were groped, propositioned and **sexually harassed** at a fundraising gala attended by hundreds of senior executives and lawmakers. (NBC News, Jan. 24, 2018).*

Четверта група неологізмів – Економіка. В англійській мові в дану групу входять неологізми, які безпосередньо взаємопов'язані з суспільно-політичним словником, і їх відповідно можна позначити політика – економіка (6%). Дану групу в англійській мові можна розділити на дві: 1) назви нових економічних організацій, спілок (2%); 2) нові економічні терміни (2%). Наприклад: *womenomics* – нова теорія про те, що жінки відіграють первинну роль в розвитку економіки, *enronomics* – фіскальна

політика або ділова стратегія, заснована на подвійній бухгалтерії, *dollarize* – доларизація, тобто країна відмовляється від власної валюти на користь американського долара, *pro-business* – орієнтований на бізнес, *pro-euro* – виступаючий в підтримку євро.

Наведемо приклад функціонування неологізму *pro-euro*:

Pro-EU Chancellor George Osborne warns that the pound would weaken, while up to 820,000 jobs could be lost within two years. (Express, June 24, 2016).

Результати аналізу вибірки суспільно-політичних неологізмів та їх розподіл на тематичні групи представлено в табл. 1.1:

Таблиця 1.1

Результати аналізу вибірки суспільно-політичних неологізмів

Тематична група	Кількість одиниць – 82
Держава	39
Політика	30
Суспільство	8
Економіка	5

Відсоткові дані розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні групи (див. додаток В, *Відсоткове співвідношення розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні групи*).

Аналіз показав що серед неологізмів суспільно-політичної сфери, які увійшли в англійську мову наприкінці ХХ і на початку ХХІ століття, виділяються неологізми, що з'явилися в чотирьох тематичних групах.

Відобразимо кількість одиниць суспільно-політичних неологізмів у підгрупах (див. таблицю 1.2):

№	Тематичні підгрупи	Кількість одиниць
Держава		
1	Уряд	10
2	Вибори	8

Продовження таблиці 1.2

3	Дипломатична діяльність	5
4	Військова термінологія	16
Політика		
5	Національна політика	6
6	Поняття пов'язані з агресивною політикою	16
7	Поняття, що характеризують діяльність партійних, політичних і державних лідерів	5
8	Поняття, що характеризують міждержавні відносини	2
9	Політичні терміни	5
10	Назви партій	2
Суспільство		
11	Поняття, що характеризують громадське життя	5
12	Поняття, що характеризують негативні явища у суспільстві	3
Економіка		
13	Назви економічних організацій спілки	2
14	Нові економічні терміни	2

Таблиця 1.2

Відсоткові дані розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні підгрупи (див. Додаток В, *Відсоткове співвідношення розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні підгрупи*).

Таким чином, проведений аналіз розподілу суспільно-політичних неологізмів на групи дозволяє зробити висновок про те, що в англійській мові найбільше неологізмів з'явилося в групах «держава» (45%) і «політика» (39%). Групи «суспільство» (10%) та «економіка» (6%) англійській мові поповнилася неологізмами значно менше. Розподіл неологізмів на підгрупи дозволяє, що англійський політичний лад більш стабільний і укорінювався століттями. Проблеми ж і питання соціального характеру є актуальними для всіх соціальних груп. Цікаво також відзначити, що підгрупи, такі як: поняття, що характеризують міжнародні відносини, назви партій (2%), назви економічних організацій (2%), спілки (2%), нові економічні терміни (2%) менше поповнюються неологізмами.

Необхідно відзначити і тематичну підгрупу «Вибори» (9%). Неологізми даної підгрупи частіше з'являються в англійській мові, відомо, що передвиборні президентські кампанії завжди супроводжуються яскравими подіями і характеризуються використанням різних методів передвиборчих агітацій, а отже і появою нових слів. Також слід відзначити, що у підгрупах військова термінологія (19%) та агресивна політика (19%) з'являється найбільше слів.

2.2 Способи перекладу англомовних неологізмів на українську мову (на матеріалі промов Палати Лордів та Палати Громад Великобританії)

Публічна промова політика – особливий вид тексту, що функціонує в системі політичного дискурсу. Успішний вибір стратегій перекладу і досягнення його адекватності повністю залежать від знання характеристик, притаманних саме політичній промові. На відміну від суспільно-політичного тексту, публічні промови відрізняються наявністю «чинників соціального контексту», тобто не тільки зміст промови політичного діяча зумовлює успішність його виступу, а й сама ситуація мовної взаємодії з людьми; мета, час і місце комунікативної події, а також соціально-психологічні характеристики аудиторії [12 с. 94].

Для розгляду даного питання слугували 44 приклада-неологізма з суспільно-політичних текстів, отримані методом суцільної вибірки із англійських періодичних видань, а саме: з газет та журналів NBC News [63], UK Parliament [72], The Sun [69], CNN [73], BBC News [64], The Daily Telegraph [65], The Guardian [68], у хронологічному розрізі за XX-XXI століття. Також, були використано онлайн-словники Мультитран [12] Oxford Dictionary of New Words [8] для пошуку неологізмів, Oxford Learner's Dictionary [7] для тлумачення слів англійською мовою, Urban Dictionary [10] для пошуку контексту та тлумачення.

The Oxford Dictionary of New Words являється головним джерелом цього дослідження. Це перший словник, повністю присвячений новим

словам і значенням, який був виданий Oxford University Press. Цей словник є доповненням до *Oxford English Dictionary* англійської мови вважається спробою зафіксувати історію деяких нещодавніх доповнень до мови. Метою Оксфордського словника нових слів є надання інформативного та читабельного довідника, який становить близько двох тисяч нових слів та фраз, які з'явилися в новинах; замість того, щоб просто визначати ці слова (як словники нових слів мали тенденцію робити в минулому), він також пояснює їх походження та події, які привели їх до популярності, а також проілюстровано прикладами. В цьому словнику новим словом є будь-яке слово, фраза чи значення, що увійшли в популярне вживання в англійській мові або користуються популярністю у XX-XXI столітті [8, с. 2].

Як правило, нові слова вживаються протягом більшого часу, ніж люди очікують від них. Цей словник не обмежується словами, які вперше увійшли до мови протягом 80-х років, але й навіть 70-х років, оскільки така політика означала б виключення більшості слів, які звичайні носії англійської мови вважають новими; натомість вирішальним фактором є те, чи знала громадськість це слово чи значення цього слова наприкінці XX століття [8, с. 3].

Труднощі перекладу суспільно-політичних неологізмів англійської мови засобами української мови зумовлені кількома факторами. Складність викликає насамперед з'ясування значення мовної інновації. Воно може мати національно-культурне забарвлення. Якщо ж це значення є відомим або зрозумілим із контексту, завдання перекладача полягає лише у виборі правильного способу перекладу інноваційної одиниці. До основних способів перекладу англійських неологізмів відносять транскодування (транслітерацію, транскрипцію, змішане транскодування, адаптивне транскодування), калькування, добір відповідника, описовий переклад [9, с. 267].

1. Калькування чи дослівний або буквальний переклад – спосіб передачі неологізмів, який виділяється в окрему гілку серед перекладних способів і займає проміжне положення між повністю перекладними і неперекладними способами передачі неологізмів. «Неперекладність» калькування проявляється в збереженні незмінної внутрішньої форми слова. Калькування припускає існування двосторонніх міжмовних відповідностей між елементарними лексичними одиницями, які використовуються як «будівельний матеріал» для відтворення внутрішньої форми запозиченого слова чи слова, яке перекладаємо.

Калькування як прийом створення еквіваленту відповідно до буквального перекладу – еквівалент цілого створюється шляхом простого поєднання еквівалентів, його складових частин. З цього випливає, що калькуванню піддаються лише неологізми-складні слова.

Перевагою цього прийому є стислість і простота еквівалента, однозначне співвіднесення з вихідним словом.

Хоча еквіваленти-кальки «страждають» буквалізмом, стислість та потенційна термінологічність робить їх досить привабливими для використання в газетно-публіцистичних і суспільно-наукових працях.

Наведемо приклади перекладу неологізмів за допомогою калькування:

*1. «Here in Britain that we are leading the world in the battery technology that will help cut CO2 and tackle climate change and produce **green jobs** for the next generation». (The New York Times, May 24, 2019).*

*«Великобританія лідирує у світі в галузі акумуляторних технологій, які допоможуть скоротити викиди CO2, подолати кліматичні зміни та забезпечити **зелені робочі місця** для наступного покоління».*

В даному прикладі ми бачимо, що за допомогою калькування в мові перекладу створюються в нашому випадку словосполучення (або слова), що копіюють структуру одиниці мови оригіналу, тому неологізм *green*

jobs ми перекладаємо засобами української мови за допомогою калькування.

2. «*And as we prepare for a **post-Brexit** future, it is time we looked not at the risks but at the opportunities that are upon us*». (BBC News, July 24, 2019).
«Оскільки ми готуємось до майбутнього **після Брекзиту**, настав час подивитися не на ризики, які постають перед нами, а на нові можливості».

В цьому прикладі використовується калькування у поєднанні з транслітерацією. За допомогою префіксу *post-* утворюються слова, що мають значення: після, пізніше (у часі), наприкінці, наступний. В нашому випадку першу частину слова *post* перекладаємо методом калькування, а другу частину слова *Brexit* перекладаємо за допомогою транслітерації. В цьому прикладі ми бачимо поєднання двох способів перекладу.

3. «*All of us here tonight know that there is not some choice between **hard Brexit** and **soft Brexit***». (Express, Mar. 20, 2019).

«Всі присутні сьогодні знають, що немає певного вибору між «жорстким» **Брекзитом** та «м'яким **Брекзитом**».

При перекладі цього речення ми бачимо одразу два словосполучення з неологізмами, які перекладаються за допомогою калькування у поєднанні з транслітерацією. Зазначимо, що у даному прикладі слова «*hard*» and «*soft*» перекладаються майже дослівно, тобто як за калькою «жорсткий» та «м'який», але слово «*Brexit*» перекладається, як *Брекзит*, тобто за допомогою транслітерації. Ми можемо зробити висновок в цьому прикладі комбінується два види перекладу калькування та траслітерація.

4. «*In the weeks and months ahead of us, there is a very real possibility we could see **coronavirus** regain a foothold in our local communities, towns and cities*». (BBC News, May 13, 2019).

«Існує ймовірність, що через деякий час ми зможемо побачити спалах **коронавірусу** в населених пунктах та містах».

В цьому реченні неологізм *coronavirus* піддається калькуванню, яке передається майже дослівно.

5. «*I still have a temperature. So in accordance with government advice I must continue my **self-isolation** until that symptom itself goes*». (BBC News, April 3, 2020).

«В мене досі температура. Отже, згідно з рекомендаціями уряду, я повинен надалі залишатися на **самоізоляції**, доки симптоми не зникнуть».

В даному випадку при перекладі неологізму *self-isolation* ми застосували калькування і переклали як *самоізоляція*, оскільки, якщо ми розкладемо цей двокомпонентний неологізм на окремі складові, то при їх передачі на українську мову виявимо повну смислову ідентичність. У словнику *Oxford Dictionary of New Words* цей неологізм з'явився в 2019 році після спалаху пандемії.

6. «*Vote Leave has no power to make public spending promises – but is trying to reassure recipients of EU money their funding would be safe*». (BBC News, July 30, 2016).

«**Голосування за вихід** не надає повноважень надавання обіцянок щодо державних витрат, але намагається заспокоїти одержувачів грошей від ЄС, що їх фінансування буде безпечним».

При перекладі неологізму *vote Leave* ми використовуємо калькування. Цей слоган став популярним у громадськості, та назва кампанії виходу з Євросоюзу в ході референдуму, що відбувся 23 червня 2016 року. Стає зрозуміло, що це словосполучення раніше існувало в мові, але у 2016 році набуло новизни та отримало статус неологізму завдяки референдуму. Наведемо приклад з протилежним значення:

7. «*There's no question that a **vote remain** is a vote on free movement*». (BBC News, July 30, 2016).

«Немає сумніву, що **голосування за статус кво** – це голосування за вільне пересування».

При перекладі цього речення неологізм *vote remain* ми перекладаємо, як *голосування за статус кво*, тобто як за калькою. Цей неологізм утворився завдяки тим, хто голосував за підтримку знаходження Великобританії в Євросоюзі.

Далі ми роздивимося одразу 2 приклади з неологізмами та проаналізуємо їх способи перекладу.

8. «*Eurosceptics argue that withdrawal would reverse immigration, save the taxpayer billions and free Britain from an economic burden*». (BBC News, Oct. 10, 2016).

«*Євроскептики стверджують, що вихід з ЄС призведе до імміграції, врятує мільярди платників податків та звільнить Великобританію від економічного тягаря*».

«*Europhiles counter that it would lead to deep economic uncertainty and cost thousands, possibly even millions, of jobs*». (BBC News, Oct. 10, 2016).

«*Єврофіли заперечують, що це призведе до глибокої економічної невизначеності та обійдеться у тисячі, можливо, навіть у мільйони робочих місць*».

У зв'язку із проведенням у 2017 році референдуму про членство Великобританії в Євросоюзі, популярність отримали наступні лексичні новоутворення, а саме вищевказані неологізми такі, як *eurosceptic* та *europhile*. В даних прикладах одночасно використовується два неологізми, що увійшли в склад англійської мови, які перекладаються на українську мову за допомогою калькування, тобто, як *євроскептик* та *єврофіл*.

9. «*The UK is committed to helping fragile and conflict-affected states by using our power and influence*». (BBC News, Sep. 5, 2015).

«*Великобританія прагне стабілізувати крихкі держави та держави, що постраждали, використовуючи нашу силу та вплив*».

Неологізм *fragile states* в даному реченні перекладається, майже дослівно *крихкі держави*, тобто як за калькою.

10. «*The referendum was the first major vote in the era of **post-truth** politics*». (BBC News, Nov. 16, 2016).

«Цей референдум став першим з великою кількістю голосів за всю епоху політики **постправди**».

При перекладі неологізму *post-truth* ми використовуємо спосіб перекладу такий, як калькування і перекладаємо майже дослівно. В 2016 році неологізм «*post-truth*» став словом року за версіями Оксфордського словника. Під лексичним новоутворенням *постправда* мається на увазі «обставини, в яких об'єктивні фактори менше впливають на формування громадської думки, ніж емоції або особисті переконання».

11. «*Consequently, he was Prime Minister at the head of a **minority government***». (BBC News, Jan. 17, 2017).

«Він став прем'єр міністром на чолі **уряду меншості**».

Неологізм *minority government* ми перекладаємо майже буквально *уряд меншості*, тобто, як за калькою.

12. «***Red routes**, designed to speed the flow of vehicles of all kinds indiscriminately*». (BBC News, Sep. 23, 2016).

«**Червоні маршрути**, створені для прискорення потоку транспортних засобів усіх видів без виключення, могли лише погіршити ситуацію».

При перекладі неологізму *red routes* ми застосували калькування, адже цей неологізм перекладається майже дослівно, тобто як *червоні маршрути*. Цей неологізм утворився завдяки політикам партії консерваторів для пом'якшення перевантажень у Великобританії у другій половині ХХ століття.

13. «*What I am proposing cannot mean membership of the **single market***».

«Те, що я пропоную, не може означати членство в **єдиному ринку**».
(BBC News, Jan. 17, 2017).

14. «***Customs union** was a phrase that relatively few people knew until after the referendum*». (Express, Apr. 27, 2018).

«Вираз *митний союз* був маловідомим до референдуму».

В цьому прикладі неологізм *customs union* перекладається за допомогою кальки, як *митний союз*.

15. «*My goal is to show that **tactical** voting is a big deal, a lot bigger than you might expect*». (BBC News, June 7, 2017).

«*Моя мета – показати, що **тактичне** голосування – це відповідальна справа, набагато відповідальніша, ніж можна було очікувати*».

Неологізм *tactical* перекладається за допомогою калькування, як *тактичний*. Ми звернулися до Оксфордського словника в якому була наступна дефініція цього слова (*a specialized use of tactical; a person voting on this basis is using a tactic designed to ensure that the candidate he or she favours least is not elected*). Голосування, спрямоване на те, щоб не дати кандидатам найменшого сприяння, вперше використання цього слова з'явилося в середині ХХ століття. Цей неологізм набув широкого поширення на загальних виборах у Великобританії.

16. «*When one of them said make sure you tell them what **Thatcher's Britain** has done to young people, I agreed with that young person wholeheartedly*». (The Guardian, June 5, 2010).

«*Коли один з них сказав: обов'язково розкажи їм, що **Британія Тетчер** зробила з молодими людьми, я від усього серця погодився з цією молодою людиною*».

В даному прикладі неологізм *Thatcher's Britain* перекладаємо, як за калькою. Поява неологізму тетчеризм або Тетчер датуються другою половиною ХХ століття, коли місіс Тетчер піднімалася в ряди депутатів, і її політика ставала впливовою. Протягом двох років з моменту заснування адміністрації пані Тетчер журналісти почали використовувати термін «Британія Тетчер» як скорочену форму для британського суспільства, оскільки на неї нібито вплинула політика пані Тетчер; хоча деякі способи використання були позитивними, акцент, як правило,

робився на економічних ефектах або на соціальних поділах, які, як вважалося, створили політики консерватори.

17. «*You don't pay the personal charge if you're...a prisoner, unless you're inside for not paying the **community charge** or a fine*». (UK Parliament, Sep. 12, 2013).

«Ви не сплачуєте особистий збір, якщо ви ... ув'язнений, якщо тільки ви не затримані через не сплату **комунального збіру** або штрафу».

Неологізм *community charge* перекладаємо майже дослівно, як комунальний збір. Поява цього неологізму датується 1985 роком ХХ століття, коли уряд оголосив про намір замінити систему місцевого податку на сплату комунального збіру.

18. «*For blacks **intrarace discrimination** is a problem connected with anxiety and shame*». (BBC News, June. 18, 2015).

«Для афроамериканців **внутрішньорасова дискримінація** – це проблема, пов'язана із хвилюванням та соромом».

Переклад неологізму *intrarace discrimination* здійснюється українською мовою шляхом калькування (*intrarace discrimination* – внутрішньорасова дискримінація) та транслітерації (*discrimination* – дискримінація).

19. «*Homosexuals and lesbians were united by the movement for **great liberation***». (BBC News, Jan. 18, 2017).

«Гомосексуали та лесбійки були об'єднанні рухом за **велике звільнення**».

Переклад неологізму *great liberation* здійснювався нами шляхом калькування: *велике звільнення*. Як і в мові оригіналу, у мові перекладу зазначений вираз набуває метафоричного значення. В умовах чергової «сексуальної революції», що призвела до перетворень сексуальних цінностей, орієнтацій насамперед у США та Великобританії, розгорнулася боротьба за права «сексуальних меншин», що спричинило появу нових слів.

20. «*The threat to the UK remains from **homegrown terrorism**, and is heavily youth-and male-oriented with British nationals prevalent among offenders*». (BBC News, May 10, 2018).

«Загрозою для Великобританії залишається **внутрішній тероризм**, і це в основному орієнтовано на молодь та чоловіків, а громадяни Великобританії переважають серед правопорушників».

Переклад інноваційної одиниці *homegrown terrorism* здійснюється за допомогою калькування (*homegrown* – *внутрішній*) та транскрибування (*terrorism* – *тероризм*).

Далі розглянемо еквівалентний переклад.

2. Еквівалентний переклад. Ті інноваційні одиниці суспільної чи політичної сфери, що з'явилися та почали використовуватися для позначення відомих понять, перекладаються за допомогою їх україномовних відповідників (перекладних еквівалентів) [59, с. 21].

1. «*I am equally clear that **no deal** for Britain is better than a bad deal for Britain*». (BBC News, Jan. 17, 2017).

«Мені однаково зрозуміло, що **Брекзит без угоди** буде краще, ніж погана угода для Британії».

Неологізм в даному реченні перекладається за допомогою еквівалентного перекладу.

2. «*Former Prime Minister Theresa May has warned bosses not to make employees work from home after the **lockdown**, as this could increase domestic abuse*». (BBC News, July 24, 2019).

«Колишній прем'єр-міністр Тереза Мей попередила підприємців не змушувати працівників працювати вдома після **суворої ізоляції**, оскільки через це рішення можуть збільшитися випадки домашнього насилля».

В цьому прикладі неологізм *lockdown* на українську мову перекладається, як *сувора самоізоляція*. Цей неологізм був зафіксован в Оксфордському словнику (Oxford Dictionary of New Words) у 2019 році після спалаху коронавірусу [8].

3. «*We must work together to stop coronavirus deaths and “flatten the curve”.* (Metro, Mar. 13, 2020).

«Ми повинні працювати разом, щоб зупинити кількість смертей від коронавірусу і «**вирівняти криву**».

Для перекладу неологізму в цьому реченні ми використовуємо спосіб еквівалентного перекладу, але для більшого розуміння цього слова ми звернулися до Оксфордського словника, для того щоб пояснити значення цього неологізму: «*flatten the curve*» (to manage the rate or quantity of something so that it does not increase too much within a short period of time) – розтягнення епідемії в часі, щоб лікарі встигли допомогти хворим, а система охорони здоров'я не звалилася під напливом пацієнтів.

4. «*Theresa May has told business leaders that she wants to avoid a cliff edge after Brexit, but insisted that she will not delay leaving the European Union*». (BBC News, Nov. 5, 2018).

«Тереза Мей заявила керівникам підприємств, що вона бажає уникнути **катастрофи** після Брекзиту, але наполягала на тому, що вона не буде відкладати процес виходу з Європейського Союзу.»

Ця широко цитована фраза прем'єр-міністра, що прозвучала на промові в Лондонському Сіті, який лобіює членство в Європейській економічній зоні. При перекладі неологізму «*cliff edge*» ми використовуємо еквівалентний переклад і перекладаємо як «**катастрофа**», але цей неологізм також можна перекласти як «**на краю прірви**». Отже, слід зазначити, що підбір еквівалента залежить також від контексту.

5. «*Because when we in this country talk about economics, on the right, conservatives, you're always talking about taxes and regulations and big government*». (NBC News, Dec. 4, 2018).

«Бо коли ми розмовляємо в країні про економіку, праві, консерватори, завжди говорять про податки, правові акти і **впливовий уряд**».

При перекладі неологізму *big government* ми використовуємо еквівалентний переклад і перекладаємо як *впливовий уряд*.

6. «*The Court of Appeal yesterday dismissed the second stage of the legal campaign by 19 Labour local authorities against the Government's decision to cap their poll tax levels and order cuts in their budgets*». (NBC News, Oct. 17, 2018).

«*Вчора Апеляційний суд відхилив другий етап юридичної кампанії 19 лейбористських місцевих органів влади проти рішення уряду **встановити обмеження** щодо рівня виборчого податку та скоротити порядок у бюджеті*».

Неологізм *to cap* перекладаємо за допомогою еквівалентного перекладу, як встановлювати обмеження. Використання цього слова стало актуальним у середині 80-х років із обмеженням уряду Великобританії витрат місцевих органів влади (спочатку у вигляді обмеження ставок, а в 1990 році як обмеження зборів або обмеження виборчих ділянок). Ради, на яких це було накладено, або податки, які вони могли стягувати, були описані як обмежені (обмежені ставками, обмежені тарифами тощо).

7. «*Danger of a coup by reactionary forces in the country to install dictatorship of terror increased following intensification of difficulties inside the Armed Forces Movement*». (NBC News, Jan. 16, 2015)

«*У зв'язку зі зростаючими труднощами в рядах Руху Збройних Сил посилилась небезпека перевороту з боку реакційних сил з метою встановлення «диктатури терору»*».

Неологічне словосполучення *dictatorship of terror* перекладається за допомогою україномовного відповідника (*dictatorship* – *диктатура*) та шляхом транслітерації (*terror* – *терор*). Переклад англійського речення потребував трансформації його структури, що зумовлено не тільки його складністю, але й необхідністю адаптувати його до норм граматичної будови речень української мови.

8. «*If you are the victim of **sexual harassment**, you should act immediately: call the police, go to the court, try to defend yourself*». (BBC News, Jan. 2017).

«Якщо ви вважаєте, що стали жертвою **сексуальних переслідувань**, ви негайно повинні діяти: дзвоніть у поліцію, ідіть у суд, намагайтесь захистити себе».

Переклад лексичної інновації *sexual harassment* здійснюється її україномовним відповідником *сексуальні переслідування*.

9. «*Most killers know their victims, but police in London have identified an alarming rise in stranger murders, a trend for **thrilling killing** where there is no motive*». (BBC News, Sep 6. 2016).

«Більшість убивць знає своїх жертв, але поліцейські в Лондоні визначили тривожне підвищення вбивств незнайомцями, тенденцію до **сенсаційного вбивства** без будь-якого мотиву».

Словосполучення-неологізм *thrilling killing* було перекладено шляхом добору україномовних відповідників: *сенсаційне вбивство*.

Наступний спосіб перекладу, який ми роздивимося це описовий переклад.

3. Описовий переклад (експлікація) полягає в описі засобами іншої мови певного поняття. Це така лексико-граматична трансформація, за якої лексична одиниця мови оригіналу замінюється словосполученням, що експлікує її значення, тобто дає більш чи менш повне пояснення цього значення мовою перекладу. Цей засіб можна застосовувати як для пояснення

Описовий переклад використовується у випадку, якщо перекладач не може передати неологізм за допомогою транслітерації, транскрипції та калькування. Найчастіше це трапляється тоді, коли поняття, явище, предмет, який називає неологізм, загалом відсутній у мові перекладу.

Описовий переклад здійснюється різноманітними засобами. По-перше, це пояснювальний засіб, оскільки тут пояснюються суттєві

елементи значення перекладного слова. Пояснювальний переклад знаходиться ближче до тлумачення слова, але він усе ж таки залишається перекладом. Наприклад:

1. «*The first to be put to Parliament will be the **Withdrawal Agreement Bill** – the legislation that enables the UK to leave the EU – on Friday before the Christmas recess*». (BBC News, Dec. 19, 2019).

«Перше, що буде винесено на парламенті це **угода про вихід** – тобто законодавчий акт, що дозволяє Великобританії вийти з ЄС – у п'ятницю перед різдвяними канікулами».

При перекладі даного речення потрібно пояснити, що означає словосполучення **Withdrawal Agreement Bill** – угода про вихід Великобританії та Північної Ірландії з Європейського Союзу, угода між Європейським Союзом, Євратомом та Великобританією, що підписана 24 січня 2020 року, встановлюючи умови виходу Великобританії з ЄС та Євратома. При перекладі цього речення доречно використати описовий переклад, завдяки якому стає зрозуміло, що мається на увазі.

2. «*In March 2017 I triggered the **Article 50** process for the UK to exit the EU and Parliament supported it overwhelmingly*». (Express, Mar. 20, 2019).

«У березні 2017 року я ініціювала процес **статті 50** для виходу Великобританії з ЄС, і парламент у більшості підтримав мене».

Зазначимо, що у даному прикладі деякі інноваційні одиниці можуть перекладатися і шляхом опису, і за допомогою лексичного відповідника, наприклад: *Article 50* – стаття 50 або стаття конституції Євросоюзу, яка описує процес виходу держави з ЄС.

3. «*I'm afraid he's completely wrong because no country in the world has a working **contact tracing** app*». (Mail Online, June 24, 2020).

«Я боюся, що він абсолютно неправий, оскільки жодна країна в світі не має робочого додатка для **відстеження контактів з інфікованими**».

Неологізм в цьому реченні перекладається за допомогою описового способу. При перекладі цього неологізму ми звернулися до словника *Oxford Learner's Dictionary* та знайшли значення цього слова, отже **contact tracing** – *the process of trying to identify anyone who has recently been near somebody with a disease and may have caught the infection (спроба встановити особу, яка нещодавно була поруч з інфікованим і, можливо, підхопила цю інфекцію).*

4. «*And let me congratulate all those who took part in the **leave campaign***». (*Time, June 24, 2016*).

«*I дозвольте мені привітати всіх, хто брав участь в **кампанії за вихід з ЄС***».

У початковому тексті ми бачимо неологізм *leave campaign*. Пошук по *google.com* показує, що воно прямим чином пов'язано з референдумом про вихід Великобританії з ЄС. Дане словосполучення вказує на прихильників виходу з ЄС. Словники Мультитран і АБВУУ Lingvo Live не дають ніяких варіантів перекладу. Мультитран для слова *leave* пропонує переклад *дозвіл, відпустка, догляд, розставання* і ін.; для слова *campaign* – *кампанія, операція, похід*, та ін. Ми перекладаємо дане препозитивне атрибутивне словосполучення за допомогою описового перекладу як *кампанія за вихід* і вирішуємо додати лексичну одиницю з ЄС, так як на мові перекладу необхідне пояснення через відсутність реалії.

5. «*Which is why removing you is an easy piece of **damage limitation***». (*NBC News, April. 13, 2013*).

«*Таким чином, ваша ліквідація – це найпростіший і найменш болісний спосіб*».

Неологізм *damage limitation* перекладається за допомогою описового перекладу, як *найменш болісний спосіб*, також цей неологізм може перекладатися як *обмеження збитку*. Так названо дію або процес, покликаний звести до мінімуму можливі згубні наслідки нещасного

випадку, помилки або будь-якої несприятливої події. Цей вислів вперше з'явився в США в 1960-х рр. для того, щоб описати необхідні заходи, що вживаються в разі ядерної війни. Тоді вживався вираз *damage control*. Обидва вирази зустрічалися в 80-х рр. в сфері політичних скандалів і означали заходи, прийняті, щоб врятувати партію або політичного діяча від ганьби. Зараз словосполучення *a damage limitation exercise* використовується при описі будь-яких катастрофічних ситуацій, хоча частіше за все мається на увазі політична помилка.

6. «*It was understood the **deselection** came after complaints from the party in London about allegations concerning “protected characteristics” – this can relate to issues surrounding race, disability and sexuality*». (BBC News, Nov. 9, 2019).

«Було зрозуміло, що **процедура скасування висунення кандидата** відбулася після скарг від партії в Лондоні на ствердження стосовно «належного захисту характеристик» – це може стосуватися питань раси, інвалідності та сексуальної орієнтації».

У даному прикладі неологізм *deselection* перекладається, як *процедура скасування висунення кандидата*, тобто за допомогою описового перекладу. У цьому значенні цей неологізм застосовується у політиці Великобританії з кінця 70-х років ХХ століття, коли процедура повторного відбору Лейбористської партії зробила скасування висунення (рішення партії про скасування висунення чиеїсь кандидатури в будь-якому виборчому окрузі; приймається шляхом голосування), що стало реальною небезпекою для ряду депутатів від лейбористів. Ця практика була особливо поширеною в середині 80-х років ХХ століття, і на той час це слово вживалося в інших контекстах (наприклад, місцеве самоврядування).

7. «*Amongst all the recent talk of **doom and gloom** one thing has been largely overlooked*». (Daily Telegraph, Nov 7, 2018).

«Серед усіх останніх розмов про **безнадійну ситуацію** одна річ була переважно упущена».

В цьому реченні, неологізм *doom and gloom* перекладається за допомогою описового перекладу, як *безнадійна ситуація*. В кінці ХХ століття цей неологізм був особливо пов'язан з економічним прогнозуванням та дискусіями щодо роззброєння. Згодом це слово набуло песимістичного значення, наприклад. Деякі екологи робили прогнози щодо майбутнього планети. Отже, неологізм *doom and gloom* має негативний відтінок.

8. «*We **reflagged** the tankers because the Kuwaitis were going to ask the Russians to do it*». (BBC News, June 13, 2015).

*Ми змінили **флаг**, під яким ходить танкер, оскільки кувейтці збиралися просити росіян це зробити.*

Незважаючи на те, що слово не було новим для мови у 80-х роках ХХ століття (воно використовувалося в спеціалізованих джерелах кілька років до цього), лише в середині та наприкінці вісімдесятих років ХХ століття проблема була висвітлена громадськості завдяки широкомасштабному повідомленню ситуації в Перській затоці, і тому слово часто вживалося в газетах і знову набуло статусу неологізму в ХХ столітті.

Аналізуючи приклади використання описового перекладу, ми бачимо, що мовні інновації суспільно-політичної сфери визначаються також контекстом використання цих одиниць.

9. «*A Somali police official informs that due to a **suicide bombing** in central Somalia has killed at least nine people and wounded 10 others*». (The Telegraph, July 5, 2015).

*«Офіційний представник поліції Сомалі повідомляє, що в результаті **вибуху, влаштованого терористом-смертником**, в центральній частині Сомалі загинули щонайменше дев'ять осіб та ще десять поранено».*

Переклад вказаного словосполучення-неологізму здійснюється шляхом опису (*suicide bombing* – вибух, влаштований терористом-смертником), що сприяє розумінню його зміст україномовним реципієнтом.

10. «*But **diversiphiles** betray themselves at every turn*». (*The Sun*, Nov. 16, 2014).

«Але **прихильники доктрини расово-етнічного розмаїття** видають себе на кожному кроці».

Наведений неологізм також було перекладено шляхом опису, оскільки українського відповідника подібної одиниці не існує.

11. «*Thus, the linkage was made between a stateless network like al Qaeda and **rogue states** such as Iraq*». (*NBC News*, May 10, 2010).

«Таким чином, було встановлено зв'язок між позадержавною мережею, такою, як Аль Каїда, та **країнами, що не піддаються контролю**, такими, як Ірак».

Переклад наведеного неологізму було здійснено із застосуванням описового перекладу *країни, що не піддаються контролю*.

12. «***Spin row** has hurt us. Charles Clarke, the Labour Party chairman, admitted yesterday that the row over special advisers had damaged the Government*». (*BBC News*, Oct. 3, 2015).

«**Скандал навколо політичних діячів** заподіяв нам шкоди. Чарльз Кларк, голова лейбористської партії, зізнався вчора, що скандал навколо особливих радників завдав шкоди уряду».

Неологізм *spin row* перекладався шляхом опису, як *скандал навколо політичних діячів*, що дозволило адекватно передати його значення україномовному реципієнтові. Зауважимо, що лексична одиниця *spin* набула у мові політики значення «інтерпретація політичної події; імідж державного, політичного діяча» [86, с. 26].

13. «*The number of gun crimes committed in the United Kingdom has increased by 27 per cent*». (*NBC News*, June 29, 2017).

«За п'ять років кількість злочинів із застосуванням вогнепальної зброї, скоєних у Великобританії, зросла на 27 відсотків».

Для адекватного передавання значення словосполучення *gun crimes* україномовному реципієнтові було використано описовий переклад: *злочини із застосуванням вогнепальної зброї*.

Останній спосіб перекладу. Ми розглянемо транслітерацію та транскрипцію.

4. Транслітерація та транскрипція. Спосіб транслітерації полягає у тому, що за допомогою українських букв передаються букви, з яких складається іноземне слово. Транслітерація широко використовувалась перекладачами аж до кінця XIX століття. Для цього перекладачеві необов'язково знати вимову англійського слова, він міг обмежитись його зоровим сприйняттям.

Значно більшої розповсюженості у перекладацькій практиці сучасності має прийом транскрибування, який полягає у передачі українськими літерами не орфографічної форми, а звучання іншомовного слова. Через значні відмінності фонетичних систем української, англійської мов, така передача завжди є дещо умовною і відтворює тільки подібність оригінального звучання. Слід мати на увазі, що під час використання прийому транскрипції завжди присутній елемент транслітерації. Елементи транслітерації під час транскрибування виявляється у наступному: транслітерація невимовних звуків; транслітерація редукованих голосних; передача подвоєних приголосних; при наявності декількох варіантів вимови зазвичай вибирається варіант, найближчий до графіки.

Наведемо приклади способів перекладу шляхом транслітерації та транскрипції:

1. *«And next I say to our friends in Ireland, and in Brussels and around the EU: I am convinced that we can do a deal without checks at the Irish*

*border, because we refuse under any circumstances to have such checks and yet without that anti-democratic **backstop***». (BBC News, July 24, 2019).

*«А далі я звернуся до наших друзів з Ірландії, Брюсселю та ЄС: я впевнений, що ми можемо укласти угоду без перевірок на кордоні в Ірландії, тому що ми за будь-яких обставин відмовляємось у проведенні таких перевірок без антидемократичного **бекстопу***».

Неологізм *backstop* на українську мову перекладається як *бекстоп*, тобто шляхом транслітерації. Словник *Collins English Dictionary* надає наступне визначення цього слова: *the backstop is essentially an insurance policy or safety net that would prevent the reintroduction of a hard border with customs checks on the island of Ireland after Brexit*.

2. *«While the former often tend to blame the excesses of **neoliberalism** for climate change and argue in favor of market-based reform, the latter view capitalism with its exploitative traits as the underlying central issue*». (World Economic Forum, Nov. 15, 2016).

*«Попри те, що перші часто схильні звинувачувати **неолібералізм** за зміну клімату, останній розглядає капіталізм з його експлуататорськими рисами як головну проблему*».

При перекладі неологізму в даному реченні був використаний такий спосіб перекладу, як транслітерування. Широке розповсюдження цей неологізм отримав в зв'язку з політикою вільного ринку економічного лібералізму та монетаризму в Великобританії при Маргарет Тетчер в кінці ХХ століття.

3. *«And the fight against **Covid** is by no means over*». (The Guardian, Sep. 22, 2020).

*«І це не означає, що боротьба з **Ковід** закінчена*».

Неологізм *Covid* в даному реченні перекладається, як *Ковід*, тобто шляхом транслітерації. Цей термін був створений Всесвітньою організацією охорони здоров'я для стандартизації термінології спалахів

коронавірусу в 2019 році. Від цього слова з'явилися похідні неологізми: *COVID-19, coronavirus, corona, covidiot*.

4. «*She has said “Brexit means Brexit” but there is still a lot of debate about what that will mean in practice especially on the two key issues of how British firms do business in the European Union and what curbs are brought in on the rights of European Union nationals to live and work in the UK*». (BBC News, Jan. 17, 2017).

«*Брекзит означає Брекзит, але все ще є багато дискусій щодо того, що це буде означати на практиці, особливо яким чином будуть працювати підприємства у Європейському Союзі та які обмеження вводяться на права громадян Європейського Союзу, які живуть та працюють у Великобританії*».

При перекладі цього речення ми використовуємо спосіб транслітерування з елементами калькування. Це висловлювання належить колишньому прем'єр міністру Терезі Мей зі значенням: «*Йдучи, йди*». Спочатку така відповідь була адресована тим, хто незадоволений результатами референдуму. Незабаром фраза прийняла саркастичний відтінок, враховуючи непослідовний характер дій самого Уряду і відтягування запуску офіційної процедури «розлучення» (a British exit from the EU).

Термін «Brexit» використовують для позначення виходу Британії з ЄС. Неологізм утворився шляхом словоскладання «Britain»+«exit». За зразком *Brexit* з'явився акронім *Grexit*- потенційний вихід Греції з єврозони – гіпотетична подія, як варіант розвитку боргової кризи в Греції. В англійській мові термін «*Grexit*» вперше був запропонований аналітиками С. Віллем, Г. Буйтером і Ібрагімом Рабарі 6 лютого 2012 року як з'єднання англійських слів Греція (Greece) и «вихід» (exit). Ці слова стали похідними для цілої низки неологізмів: *Brexititeer, Brexit-moaners, Brexmas (Happy), Brexodus, Brixit, Frexit, Nexit*.

Результати дослідження використання перекладацьких трансформацій при перекладі суспільно-політичних неологізмів представлено в табл. 2.1:

Таблиця 2.1

Результати аналізу суспільно-політичних неологізмів

Перекладацька трансформація	Кількість одиниць – 44
Транслітерація та транскрипція	4
Калькування	20
Еквівалентний переклад	9
Описовий переклад	10

Відсоткові дані використання перекладацьких трансформацій при перекладі суспільно-політичних одиниць (*див. додаток В, Відсоткове співвідношення способів перекладу суспільно-політичних неологізмів*).

Таким чином, основним шляхом відтворення суспільно-політичних неологізмів є калькування (дослівний або буквальний переклад). У певних випадках одночасно застосовується декілька перекладацьких трансформацій, наприклад, транслітерація та калькування, або ж значення неологізму передається за допомогою різних трансформацій: транскрипція, еквівалентний переклад або описовий переклад. Також, слід відзначити, що вищезгадані способи перекладу в перекладацькій практиці не використовуються окремо один від одного, вони переплітаються, адже при використанні лише одного способу перекладу текст може або втратити національну специфічність, або, навпаки бути перенасиченим іншомовним розмовним матеріалом, наприклад, при застосуванні лише способу транслітерації

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Аналіз лексико-семантичної типологізації суспільно-політичних неологізмів на матеріалі промов Кабінету Міністрів Великобританії та аналіз їх перекладу на українську мову на матеріалі промов Палати Лордів та Палати

Громад Великобританії і їх перекладу на українську мову, дозволив зробити наступні висновки:

Протягом роботи було створено додатки, що включають в себе відсоткове співвідношення суспільно-політичних неологізмів на тематичні групи та підгрупи.

Аналіз лексико-семантичної типологізації суспільно-політичних неологізмів англійській мові показав, що найбільше неологізмами поповнюється тематична група «Держава» – 45%, та «Політика» становить – 39%, меншу кількість становлять тематичні групи «Суспільство» – 10% та «Економіка» – 6%.

Був проведений аналіз всіх отриманих результатів з метою виявлення частоти використання різних видів трансформацій при перекладі суспільно-політичних неологізмів засобами української мови, результати можемо побачити на діаграмі у додатку С. Всього було проаналізовано 137 прикладів-неологізмів з них було розібрано для ілюстрації використання перекладацьких трансформацій 44 приклада. Усі перекладацькі трансформації неологізмів було розібрано, а також були надані найяскравіші приклади. Найчастіше було застосовано таку перекладацьку трансформацію, як калькування – 45%, далі розташувалися такі трансформації, як описовий переклад – 28%, еквівалентний переклад – 19%, а найменше транслітерація та транскрипція – 8%.

На розглянутих прикладах з перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів засобами української мови, видно, що застосовуються різноманітні перекладацькі трансформації. Проведене дослідження підтвердило, що не існує універсального рішення або єдиного способу перекладу для певного мовного явища.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Виходячи з даних, отриманих в роботі, можна зробити наступні висновки:

У першому розділі роботи було розглянуто поняття «неологізм» різними вченими, проаналізовано загальні характеристики словотворення та функціонування англомовних неологізмів у суспільно-політичних текстах, охарактеризовано способи перекладу англомовних неологізмів.

Можна стверджувати, що неологізми є мовними елементами, які у результаті міжнародних комунікацій виникають у будь-якій мові. Ці новотвори рідко можна знайти у словниках, оскільки вони швидко виникають у мові й швидко зникають з неї, або стають загальноповживаними словами.

Неологізми англійської мови утворюються за прикладами вже існуючих у мовній системі слів. Тобто методами конверсії, словоскладання, афіксації тощо.

У другому розділі запропоновано лексико-семантичну типологізацію англомовних неологізмів та проаналізовано способи перекладу суспільно-політичних неологізмів з англійської на українську мову.

Додатки передбачають вибірку суспільно-політичних неологізмів 274 одиниці (див. Додаток А), лексико-семантичну типологізацію неологізмів (див. Додаток В), кількісний аналіз частотності використання перекладацьких трансформацій різних типів (див. Додаток С).

Ми встановили, що основним джерелом поповнення суспільно-політичними неологізмами в англійській мові є група «Держава» (45%), яка має чотири підгрупи. Достатня кількість неологізмів в підгрупі «військова термінологія» (19%), підгрупа «Уряд» (10%) неологізми, що з'явилися в період передвиборних кампаній (9%), дипломатична діяльність (6%).

Група «Політика» становить 39% та має шість підгруп. Підгрупи «національна політика» (7%), поняття, пов'язані з агресивною політикою, боротьбою за владу, тероризмом (19%), діяльність партійних, політичних і державних діячів (6%), поняття, що описують принципи мирного

співіснування, яке становить (2%), політичні терміни (6%), неологізми, що характеризують політичні партії (2%).

Меншу кількість становить група «Суспільство» (10%), має лише дві підгрупи. Підгрупа з поняттями, пов'язаними з явищами в житті суспільства (6%), неологізми, що характеризують поняття соціального, національного чи расового розшарування (4%).

Найменшу кількість становить група «Економіка» (6%), має дві підгрупи. Підгрупа економічних організацій, спілок (2%), нові економічні терміни (2%).

Таким чином, нами було проаналізовано 274 неологізмів. Ми виявили, що найчастішим способом перекладу неологізмів є калькування складає – 45%, описовий переклад – 28%, еквівалентний переклад – 19%, транслітерація та транскрипція – 8%.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в детальному аналізі способів перекладу неологізмів у текстах виступів представників Білого дому на матеріалі англійської, української та новогрецької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алаторцева, С. И. Проблемы неологии и русская неография: автореф. дис. ... канд. фил. наук. Санкт-Петербург, 1999. 300 с.
2. Алимов, В.В. Общественно-политический перевод: учеб. пособ. для студ. ВУЗ. Москва, 2007. С. 269.
3. Андрусак І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2003. 15 с.
4. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. Москва, 1986. 295 с.
5. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва. Сов. энцикл., 1966. 607 с.
6. Бантышева Л. Л. Общественно-политическая лексика начала ХХ века: традиции изучения. Политическая лингвистика. Екатеринбург, 2007. 13-18 с.
7. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. М.: Междунар. Отношения, 1975. 239 с.
8. Брагина А. А. Неологизмы в русском языке: учеб. пособ. для учителей и студентов. М., 1973. С. 224.
9. Вергун Л. І. Перекладна взаємовідповідність англійської та української освітньої лексики: автореф. дис. ... канд. філол. наук: Київ, 2004. 267 с.
10. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). М.: Изд-во Ин-та общ. средн. образования РАО, 2001. 224 с.
11. Виноградов В. С. Перевод: общие и лексические проблемы: учеб. пособ. Москва, 2006. С. 240.
12. Воробьева О. И. Политический язык: автореф. дис. ... канд. філол. наук: Москва, 1999. 94 с.
13. Гак В. Г. О современной французской неологии. Новые слова и словари новых слов. Л., 1978. С. 37–52.
14. Гуренко Н.В. Специфіка перекладу суспільно-політичних реалій. *Наук. вісн. СУМДУ. Сер. Філол. науки*, 2007. С. 91-95.

15. Гутнер М. Д. A Guide to Translation from Russian into English. Перевод с английского языка на русский общественно-политических текстов: учеб. пособ. Минск, 1982. С. 158.
16. Данкевич Т. О. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. Київ, 2014. С. 341-346.
17. Драбов Н. А. До питання перекладу англійських неологізмів. Київ, 2015. С. 176-181.
18. Дубенец Э. М. Лексикология современного английского языка: учеб. пособ. для студентов. ВУЗ. Москва, 1991. С. 90-92.
19. Жлуктенко Ю. А., Березинский В. А. Английские неологизмы. Киев: Наукова Думка, 1983. 154 с.
20. Заботкина В. И. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. 112 с..
21. Зацний Ю. А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу. Л.: ПАІС, 2007. 228 с.
22. Зацний Ю. А. Неологізми англійської мови 80–90 років ХХ століття. Запоріжжя: РА «Тандем-У», 1997. 396 с.
23. Зацний Ю. А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя: ЗДУ, 1998. 430 с.
24. Земская Е. А. Словообразование как деятельность: учеб. пособ. для студентов. ВУЗ. Москва, 1992. С. 220.
25. Зиборова Г. М. Трудности перевода общественно-политического текста с английского на русский. Москва, 2000. URL: https://mgimo.ru/upload/docs_6/guskova-zibarova_trudnosti_perevoda.pdf (Дата звернення: 12.10.2020)
26. Карпович А. Е., Малаховский Л. В., Барнхарта К. Л. О принципах построения словаря английских неологизмов. Москва: Наука, 1978. 64 – 71 с.
27. Касаткіна-Кубишкіна О. В. До проблеми перекладу англійських неологізмів українською. *Наук. вісн. Острозької академії*. Сер. Філ. науки. 2012. № 2. С. 49-51.

28. Козаченко І. В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. Наук. вісн. МГУ. Сер. Філол. науки, 2014. – № 25. Том 2. С. 166 –168.
29. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. Москва: ЭТС, 2002, 424 с.
30. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): учеб. пособ. для ин-тов и фак. иностр. яз.: М., 1990. С. 253.
31. Котелова Н. З. Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов. Л.: 1978. URL: http://neolexiling.narod.ru/Material/K_perv_op.htm
32. Крупнов, В. Н. Гуманитарный перевод: учеб. пособ. для студ. ВУЗ. Москва, 2009. С. 160.
33. Крючкова Т. Б. Общественно-политическая лексика и терминология: основные свойства и тенденции развития: автореф. ... канд. филол. наук. Москва, 1991. 30 с.
34. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. Москва, 1988. 187 с.
35. Левашов Е. А. Словари новых слов (краткий обзор) / Е. А. Левашов – Изд-во «Наука», 1978. – 27-36.
36. Максимова Т.В. Некоторые тенденции в словообразовании современного английского языка последней четверти XX века // Языковая личность: проблемы креативной семантики. Волгоград, 2000. С. 21-26.
37. Миклашевская Г. А. Неологизмы в современном английском языке периоде с 1946 по 1957 годы: автореф. ... канд. филол. наук. Киев, 1971. 24 с.
38. Мурадян А. Ю. Типология инноваций современного английского языка. Проблемы филологии и методики преподавания иностранных языков. Спб, 1999. 122-126 с.
39. Муромцева О. Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX – на поч. XX ст. Харків, Вища шк., 1985. 152 с.
40. Островская Ю. К. Новая общественно-политическая лексика: фрагмент анализа неологизмов-словосочетаний рубежа веков. Вип. II, Київ, 2007. 242-

246 с. Нова філологія: зб.: наук. практ. конф. (м. Запоріжжя, 15 жовтня, 2007 р.) / ред. голов. В. М. Манакін. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. 242–246 с.

41. Пасечная Л.А., Попова Т.В. К проблеме дефиниции нового слова в современной лингвистики. Науч. вест. ОГУ. Сер. Филол. Науки. 2005. №11. С. 167-171.

42. Рабійчук Л. Особливості перекладу англійських неологізмів на українську мову / Л. Рабійчук, О. Лемешко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологічна (мовознавство): збірник наукових праць / [гол. Ред. Н.Л. Іваницька]. – Вінниця: ТОВ «фірма «Планер», 2014. Вип. 20. С. 277-281.

43. Ребрій О. В. Оказіоналізми в сучасній англійській мові (структурно-функціональний аналіз): автореф. дис. ... канд. філ. наук. Харків, 1997. 18 с.

44. Рецкер Я. И. Пособие по переводу с английского языка на русский. Москва, 1982. С. 7.

45. Рожнова И. А. Неологизмы в английской терминологии полиграфического производства: автореф. дис. ... канд. фил. наук. Омск, 2005. 190 с.

46. Розен Е. В. Новые слова и устойчивые словосочетания в английском языке: уч. Москва, 1991. С. 54.

47. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2008. 716 с.

48. Сенько Е. В. Теоретические основы неологии. Владикавказ, 2001. 135 с.

49. Соколовська С. Ф. Лексичні зміни в аспекті нормалізаційних процесів. *Наук. вісн. ЖДУ ім. Івана Франка*. Сер. Філ. Науки. 2008. № 40. С. 198 – 201.

50. Степанов Г. М. Неологизмы в теории и практике современной лексикографии (на материале русских и английских словарей новых слов): автореф. дис. ... канд. фил. наук. Москва, 1983. 21 с.

51. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). Москва, 1983. 303 с.

52. Хадеева-Быкова А. А. Об одной модели порождения неологизмов: (на материале английского языка): материалы Межвуз. конф. по порождающим грамматикам / Тез. докл. Тарту, 1967. – С. 112.
53. Черняховская Л. А. Перевод и смысловая структура. Москва, 1976. 298 с.
54. Шанский Н. М. Основы словообразовательного анализа. Москва, 1953. 56 с.
55. Швейцер А. Д. Теория перевода. Москва: Наука, 1988. 216 с.
56. Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською: матеріали V Міжнар. науково-практичної конференції (м. Одеса, 22-23 вересня 2017 року) / Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 91-93 с.
57. Ваауен R. H. Chronicling the Times: productive Lexical Innovations in an English Newspaper. 1996. № 72. P. 69–96.
58. Bauer L. English Word-formation. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 311p.
59. Cannon G. Historical Change and English Word-formation. New York, 1987. 340 p.
60. Guilbert, Louis, La créativité lexicale / Louis Guilbert. – Paris, Librairie Larousse Publ., 1975. – 54-72 p
61. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. L.: Longman, 1990. 210 p.
62. John Rollins, Clay Wilson. Terrorist Capabilities for Cyberattack: Overview and Policy Issues. Updated January 22, 2007. <http://www.fas.org/gpcr/terror/RL33123.pdf>.
63. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nbcnews.com/> (Дата звернення 14.09.2020)
64. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/news> (Дата звернення 16.09.2020)

65. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.telegraph.co.uk/>
(Дата звернення 20.09.2020)
66. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.thetimes.co.uk/>
(Дата звернення 22.09.2020)
67. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.gov.uk/> (Дата звернення 23.09.2020)
68. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.theguardian.com/international> (Дата звернення 24.09.2020)
69. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.thesun.co.uk/>
(Дата звернення 17.11.2020)
70. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (Дата звернення 25.10.2020)
71. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://docviewer.yandex.ru/?url=http%3A%2F%2Fdlib.rsl.ru%2Floader%2Fview%2F01003249763%3Fget%3Dpdf&name=01003249763%3Fget%3Dpdf&page=1&c=58b56a6f6723> (Дата звернення 15.10.2020)
72. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.parliament.uk/>
(Дата звернення 21.10.2020)
73. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://edition.cnn.com/>
(Дата звернення 21.10.2020)

Лексикографічні джерела:

1. АБВУУ Lingvo. Pro [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://lingvopro.abbyyonline.com>
2. Cambridge Dictionary Blog. NewWords. [Электронный ресурс] Режим доступа: <https://dictionaryblog.cambridge.org/>
3. Cambridge Learner's Dictionary [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://dictionary.cambridge.org/>
4. Jones R. Internet Slang Dictionary / R. Jones // Lulu.com. 2006. 172 p. 199 Longman Dictionary of Contemporary English [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.ldoconline.com/>.

5. Longman Dictionary of Contemporary English [Электронный ресурс]
Режим доступа : <http://www.ldoceonline.com/>
6. Oxford Dictionary of Modern English / [ed. by Ch. T. Onions].
O.: Oxford University Press Inc., 2006. 1312 p.
7. Oxford Learner's Dictionary [Электронный ресурс] Режим доступа:
<http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
8. Oxford Dictionary of New Words [Электронный ресурс] Режим
доступа : <https://list-english.ru/img/newpdf/dictpdf/4.pdf>
9. The international dictionary of neologisms. 2000-2018. Режим
доступа: <http://www.neologisms.us/>
10. Urban Dictionary [Электронный ресурс] Режим доступа:
<https://www.urbandictionary.com/>
11. Нелюбин Л. Л. Толковый переводоведческий словарь: учеб.
Пособие. – М: МПУ: Народный учитель, 2001. – 260 с.
12. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А.: Словарь-справочник лингвистических
терминов. М., 2001. – 656 с.
13. Словарь Академик [Электронный ресурс] Режим доступа:
<https://dic.academic.ru/>
14. Словарь мультитран [Электронный ресурс] Режим доступа:
<http://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2>
15. Электронный толковый словарь английского языка Oxford Online /
Oxford University Press. – [Электронный ресурс] Режим доступа:
<http://askoxford.com>

ДОДАТКИ

Додаток А

№	Англійська мова	Український переклад
1	Age discrimination (ageism)	Вікова дискримінація
2	Agroterrorism	Терористичні акти, спрямовані на руйнування сільського господарства країни
3	Anti-bribery	Боротьба з корупцією
4	Anti-corruption	Антикорупційний
5	Anti-fraud	Боротьба з шахрайством
6	Anti-racism	Боротьба з расизмом
7	Article 50	Стаття 50
8	Asylum seeker	Претендент на отримання політичного притулку
9	Asymmetric warfare	Асиметрична війна
10	Avian flu	Пташиний грип
11	Axe-grinder	Корислива людина
12	Backstop	Бекстоп
13	Big government	Впливовий уряд
14	Biodefense	Біологічний захист
15	Bioterrorism	Терористичні акти, що проводяться за допомогою біологічної зброї
16	Bioterrorist	Терорист, який використовує біологічну зброю
17	Bioweapon (biological weapon)	Біологічна зброя
18	BMDO (Ballistic Missile Defense Office)	Організація по створенню оборони від БР
19	Bridging	Налагодження відносин
20	Businesscrat	Політик, член Демократичної партії, що має в приватному секторі економіки значні повноваження
21	Checkbook diplomacy	Дипломатія чекової книжки
22	Chicken hawk	Людина, виступає за військові дії, але раніше брав певні заходи, щоб уникнути військової служби
23	Clean sweep	Дуже вражаюча перемога
24	Cliff edge	Катастрофа

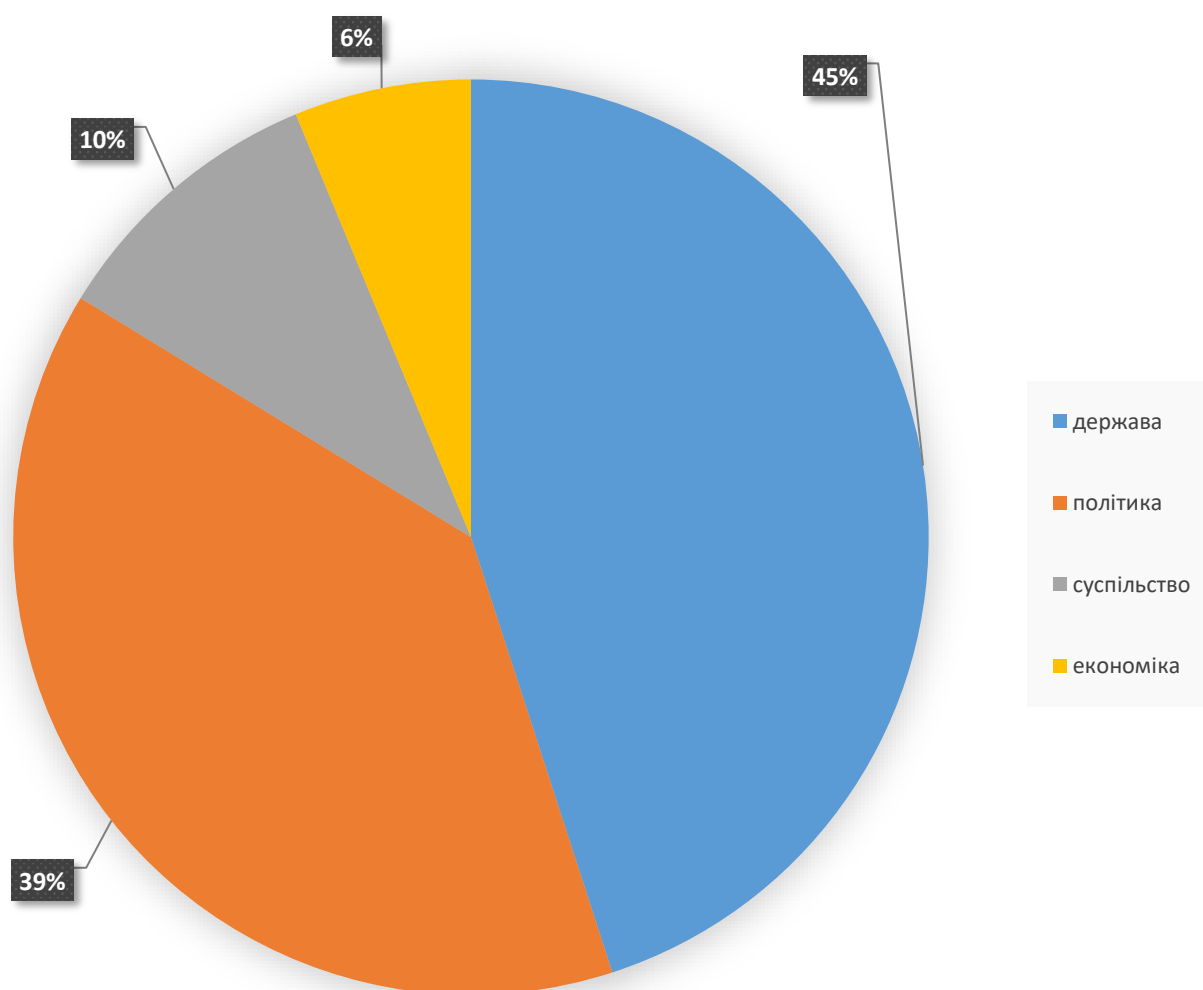
25	Community charge	Комунальний збір
26	Contact tracing	Відстеження контактів з інфікованими
27	Coronavirus	Коронавірус
28	Corridors of power	Коридори влади
29	Counterterrorism	Боротьба з тероризмом
30	Covid	Ковід
31	Crisis state	Держава, що знаходиться під тиском
32	Cross-border attack	Напад, що супроводжується переходом кордону
33	Crunchy con	Консерватор, екологічно свідомий, який також цікавиться натуральними і органічними продуктами
34	Customs union	Митний союз
35	Cyber attack	Руйнування комп'ютерної системи
36	Cyberterrorism	Терористичні акти в мережі Інтернет, що руйнують комп'ютерну систему для політичних цілей
37	Damage limitation	Болісний спосіб
38	Dark biology	Наукові дослідження, пов'язані з біологічною зброєю
39	Deselection	Процедура скасування висунення кандидата
40	Dictatorship of terror	Диктатура терору
41	Diplomatic footwork	Вмілі методи, які використовуються для досягання чогось
42	Diplomatic gabfest	Випадок, коли політичні лідери багато спілкуються між собою.
43	Diplomatic meltdown	Поліпшення дипломатичних відносин
44	Diversiphile	Прихильник доктрини расово-етнічного розмаїття
45	DMZ (demilitarized zone)	Демілітаризована зона
46	Dollarize	Доларизація
47	Doom and gloom	Безнадійна ситуація
48	Drug czar	Офіційна особа, задіяне урядом для того, щоб припинити продаж наркотиків
49	Ecoterrorism	Екологічний тероризм
50	E-democracy	Електронна демократія
51	E-government	Електронний уряд
52	Enronomics	Фіксальна політика
53	Eurofiles	Єврофіли
54	Eurosceptics	Євроскептики
55	E-voting	Електронне голосування

56	Failed state	Держава, в якому уряд настільки безсильний, що не в змозі контролювати свою територію
57	Flatten the curve	«Вирівняти криву»
58	Fourth-generation warfare	Війна, в якій застосується нетрадиційна тактика і складається з недержавної військової сили
59	Fragile state	Слабка держава
60	Franchise terrorism	Терористичні акти, що виконуються найманцями, що не контактують з окремими терористичними організаціями
61	Genderism	Гендеризм
62	Gerrymander	Передвиборчі махінації, пов'язані з неправильною розбивкою на округи
63	Grass root	Звичайні люди
64	Grass-roots movement	Стихійне лихо
65	Grasstop	Керівники в своєму районі чи організації, які відстоюють інтереси свого району
66	Great liberation	«Велике звільнення»
67	Green jobs	Зелені робочі місця
68	Green urbanism	Дизайн і планування великого міста з найменшим впливом на навколишнє середовище
69	Gun crime	Злочин із застосуванням вогнепальної зброї
70	Hard Brexit	Жорсткий Брекзит
71	Hardliner	Прихильник «жорсткої» лінії
72	Hezbollah terrorists	Члени, терористичної організації Хамас
73	Homegrown terrorism	Внутрішній тероризм
74	Hyper-power	Нація, яка володіє більшою частиною економічної, політичної і військовою владою, ніж інші нації
75	IED (improvised explosive device)	Саморобний вибуховий пристрій
76	Inaugural speech	Промова при вступі на посаду
77	Information warfare	Інформаційна війна
78	Intrarace discrimination	Внутрішньорасова дискримінація
79	ISAF (International Attack Security Assistance Force)	Міжнародні сили сприяння безпеці
80	Kamikaze terrorism	Тероризм, де льотчик-смертник керує літаком
81	Leave campaign	Кампанія за вихід з ЄС».

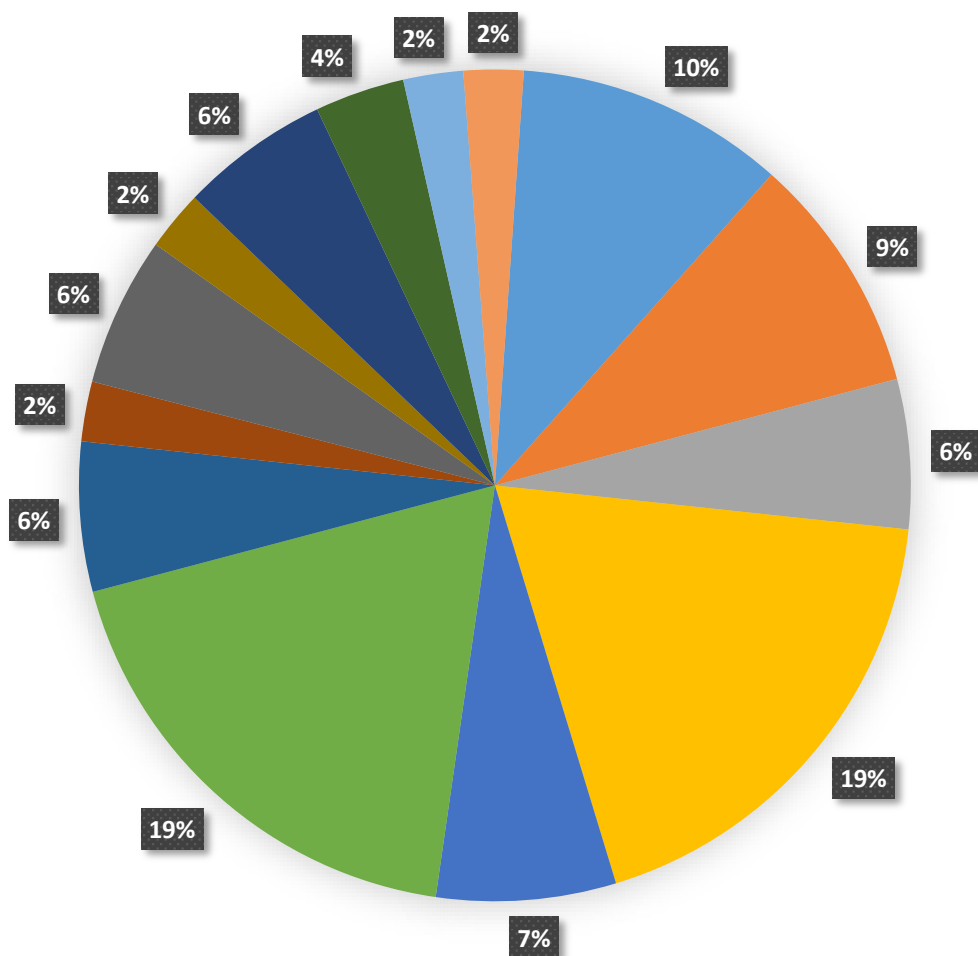
82	Lobbying	Обробка членів парламенту
83	Lockdown	Суворі ізоляції
84	Minority government	Уряд меншості
85	Monster country	Густонаселена країна, яка має економічну, культурну та політичну владу
86	Multi-pronged attack	Наступ в кількох напрямках
87	Narcoterrorism	Тероризм, пов'язаний з продажем наркотиків
88	Neo-interventionalism	Нова інтервенція
89	Neoliberalism	Неолібералізм
90	NMD (National Missile Defense)	Система національної антиракетної оборони
91	No deal	Брекзит без угоди
92	Nonbinding agreement	Незабав'язуюча угода
93	Nonproliferation treaty	Угода про нерозповсюдження ядерної зброї
94	Oppo guy	Політичний оперативний співробітник
95	Peacekeeping	Підтримка миру
96	Permission state	Держава чи суспільство, в якому домінує право на обмеження авторських прав
97	Policymaker	Особа, що визначає політичний курс, політику
98	Political correctness	Політкоректність
99	Post-Brexit	Положення країни після виходу з ЄС
100	Post-truth	Постправда
101	Premiership	Прем'єрство, посада прем'єр-міністра
102	Probing attack	Атака розвідкою
103	Pro-business	Орієнтований на бізнес
104	Pro-euro	Виступаючий в підтримку євро
105	Push poll	Телефонні дзвінки, які видають за опитування громадської думки і одночасно видають негативну інформацію про суперника-кандидата
106	Red routes	Червоні маршрути
107	Reflag	Змінити флаг, під яким ходить танкер
108	Regime change	Зміна режиму
109	Right-winger	Представник правого крила
110	Rogue state	Держава, яка загрожує загальному миру

111	SARS (Severe Acute Respiratory syndrome)	Атипова пневмонія
112	Self-isolation	Самоізоляція
113	Sexual harassment	Сексуальні переслідування
114	Single market	Єдиний ринок
115	Soft Brexit	М'який Брекзит
116	Spin row	Скандал навколо політичних діячів
117	Suicide bomber	Самогубець з вибуховим пристроєм
118	Sweeping victory	Перемога на виборах з великою кількістю голосів
119	Swing voters	Виборці, які коливаються у виборі політичної партії
120	Tactical voting	Тактичне голосування
121	Thatcher's Britain	«Британія Тетчер»
122	Thrilling killing	Сенсаційне вбивстві
123	To bloviate	Говорити зневажливо характеризуючи поведінку політиків
124	To cap	Встановити обмеження
125	Two-pronged attack	Двустороння атака
126	Undecided	Ті, хто не вирішили заздалегідь за кого віддати свій голос
127	United Kingdom Independence Party (UKIP)	Незалежна Партія Великобританії
128	Veep (vice-president)	Віце-президент
129	Vote leave	Голосування за вихід
130	Vote remain	Голосування за статус кво
131	Warfare	Методи і способи ведення війни
133	Waverer	Той, хто не може прийняти рішення у виборі голоса
134	Weapons of mass destruction	Зброя масового ураження
135	White guilt	Провина «білих»
136	Withdrawal Agreement Bill	Угода про вихід
137	Womenomics	Жіноча економіка

Діаграма з відсотковим співвідношенням розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні групи

Діаграма з відсотковим співвідношення розподілу суспільно-політичних неологізмів на тематичні підгрупи

- уряд
- вибори
- дипломатична діяльність
- військова термінологія
- національна політика
- агресивна політика
- діяльність партійних, політичних і державних лідерів
- міждержавні відносини
- політичні терміни
- назви партій
- громадське життя
- негативні явища в суспільстві
- назви економічних організацій спілки
- нові економічні терміни

**Діаграма з відсотковим співвідношенням способів перекладу
суспільно-політичних неологізмів**

